

GARKALNES NOVADA TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2008.-2030.GADAM

GARKALNES NOVADĀ, 2008

SATURS

IEVADS	3
1. GARKALNES NOVADS UN TERITORIJA.....	4
2. GARKALNES NOVADA TĒLISKĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2008-2030.....	5
2.1. NOVADA ATTĪSTĪBAS POTENCIĀLS: ATTĪSTĪBAS SITUĀCIJA, TENDENCES UN GALVENIE RISINĀMIE JAUTĀJUMI	5
2.1.1. Iedzīvotāji un apdzīvojuma struktūra	5
Iedzīvotāji	5
Apdzīvojuma telpiskās struktūras veidošanās.....	6
Pakalpojumi.....	10
2.1.2. Vērtīgās un jūtīgās telpas	12
Ainavas	12
Vērtības	14
Īpašas nozīmes un dažādu risku teritorijas.....	15
2.1.3. Satiksmes un tehniskā infrastruktūra	17
Ceļi.....	17
Sabiedriskais transports	18
Sakari un komunikācijas	18
Inženiertehniskie tīkli un mezgli	18
2.2. NOSTĀDNES NOVADA ILGTSPĒJĪGAI ATTĪSTĪBAI	20
2.2.1. Vispārējais mērķis.....	20
2.2.2. Vērtības.....	20
2.2.3. Novada attīstības intereses	20
2.3. PERSPEKTĪVA	21
2.3.1. Vīzija	21
2.3.2. Novada attīstības stratēģiskie virzieni (prioritātes).....	21
2.3.3. Garkalnes novada attīstības mērķi un uzdevumi.....	22
2.3.4. Telpiskās struktūras attīstība.....	24
Apdzīvojuma telpiskās struktūras attīstība	24
Ainavu telpu attīstība (mežu, lauku ūdeņu telpu apsaimniekošana)	27
Satiksmes un infrastruktūras attīstība.....	27
Attīstības vietas un teritorijas	29
3. TĒLISKĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA UN PĀRRAUDZĪBA	30
Priekšnosacījumi.....	30
Kārtība	30

Ievads

Telpiskās attīstības stratēģijas izstrādes mērķis ir iezīmēt Garkalnes novada teritorijas telpiskās struktūras attīstību, nodrošinot tās ilgtspējīgu dzīves vides, sociālo un ekonomisko attīstību Rīgas plānošanas reģiona sastāvā.

Stratēģijas veidošana un īstenošana balstās uz atklātības un subsidiaritātes principiem, kas ir akceptēti Latvijas reģionālās attīstības politikas pamatnostādnēs (2005) un Latvijas Republikas Reģionālās attīstības un Teritorijas plānošanas likumos (2002). Tās izstrādē ir ņemti vērā valsts kopējie un nozaru plānošanas dokumenti un kaimiņu pašvaldību plānošanas dokumenti.

Garkalnes novada Telpiskās attīstības stratēģija nosaka teritorijas attīstības galvenos virzienus un mērķus vairāk kā 20 gadu laika periodam. Izvirzot prioritātes, mērķus un uzdevumus Stratēģija pamatojas uz novada nākotnes vīziju, ievēro un izmanto novada iedzīvotāju un speciālistu formulētās vajadzības, kā arī Latvijas Republikas dokumentos – valdības ziņojumos un politikas nostādnēs, Latvijas un Rīgas reģiona un Rīgas rajona attīstības dokumentos, kā arī Eiropas telpiskās attīstības perspektīvā – formulētus mērķus, ciktāl tie atbilst vai skar novada attīstības intereses.

Telpiskās attīstības stratēģijas loma ir iezīmēt un nodrošināt ar *politisku atbalstu* tādu novada teritorijas apdzīvojuma un dzīves telpas kopumā telpiskās struktūras attīstību, kas veicinātu/radītu un ilgstoši uzturētu iespēju šajā teritorijā pastāvēt un attīstīties pilnvērtīgai dzīves videi, t.i. nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību.

Telpiskās attīstības stratēģija ir vērsta uz ilgtspējīgas telpiskās struktūras veidošanas procesu novadā un ietver nepieciešamību saistīt apdzīvojuma, infrastruktūras, un ainavu telpiskās veidošanas principus balstoties uz teritorijas kapacitāti un telpas kvalitātēm un saskaņojot daudzas vietējās, bieži īstermiņa, savstarpēji un ar ilgtermiņa attīstības vajadzībām konfliktējošas, vēlmes par zemes izmantošanu, būvniecību, sakaru un citas infrastruktūras nodrošināšanu, vienlaikus saglabājot attīstības pēctecību.

Telpiskās stratēģijas uzdevums ir veidot novada telpisko struktūru norādot :

- lielāko apdzīvoto vietu, pakalpojumu/ražošanas objektu un teritoriju izvietojumu un to iespējamās attīstības virzienus,
- svarīgākās infrastruktūras izvietojumu, organizēšanu un attīstību,
- aizsargājamo, ainaviski nozīmīgo mežu un zemes izmantošanu un aizsardzību.

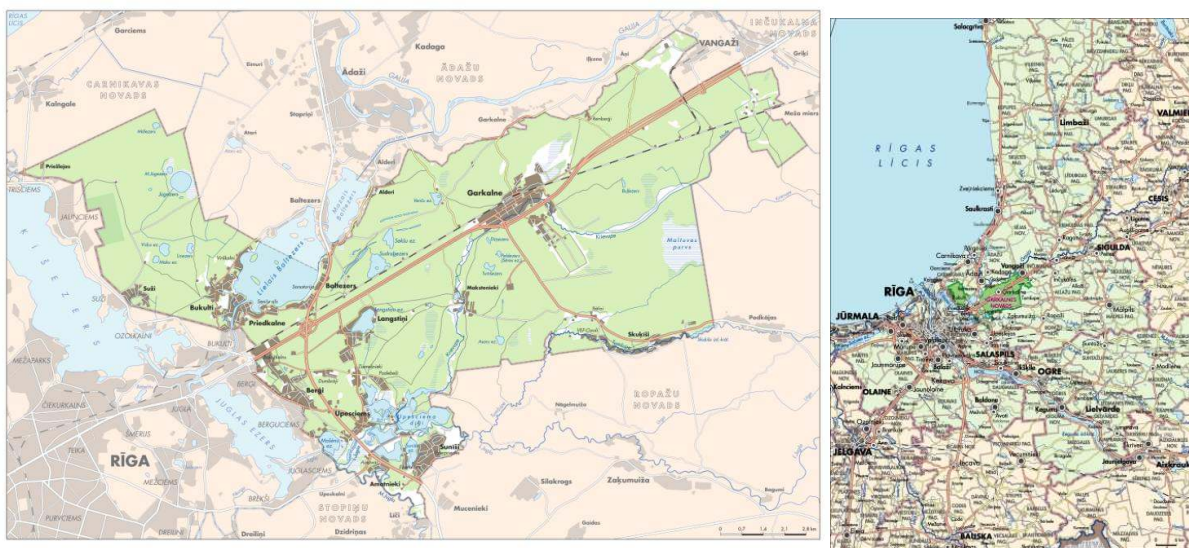
1. GARKALNES NOVADS UN TERITORIJA

Novada teritorijas platība ir 15 053,2 ha vai 150,5 km².

Novads robežojas ar 7 pašvaldībām: Rīgas un Vangažu pilsētām, Stopiņu, Ropažu, Inčukalna, Ādažu un Carnikavas novadiem.

Lielāko daļu no novada teritorijas aizņem mežsaimniecībā izmantojamā zeme, 70% jeb 10 350 ha. Savukārt vairāk kā puse no šiem mežiem ir Rīgas pilsētas pašvaldības īpašums. Lauksaimniecībā izmantojami ir 2 680 ha jeb 18% no kopējās pagasta platības. Aptuveni 3% no pagasta teritorijas aizņem zeme apbūvei.

Tagadējā Garkalnes novada teritorija kā vienota administratīva vienība ciema padomes statusā izveidota 1946. gadā atdalot zemes galvenokārt no Ādažu pagasta un nelielu daļu no Ropažu pagasta. Par jaunizveidotās vienības centru tika noteikta teritorijā pastāvošā lielākā apdzīvotā vieta Garkalne (tolaik saukta par Ropažiem). Ciema padomes teritorijas robežas tika grozītas 1977.gadā Garkalnei pievienojot daļu likvidētā Bergu ciema teritorijas, kā arī daļu no Gaujas kreisā krasta Garkalnes ciema padomes teritorijas pievienojot Ādažu ciema padomes teritorijai. 1990. gadā teritorija ieguva pagasta, bet 2006.gadā novada statusu.

1. attēls. Garkalnes novada teritorija un vieta Pierīgā

Garkalnes novadu sadala valsts nozīmes autoceļš Rīga - Pleskava un Rīgas -Lugažu dzelzceļa līnija. Novadam nav izteikta centra. Tas sastāv no 13 apdzīvotām vietām: Garkalne, Langstiņi, Upesciems, Bergi, Baltezers, Priedkalne, Bukulti, Amatnieki, Suži, Skuķīši, Sunīši, Makstenieki un Priežlejas.

Novadam ir būtiska vieta Rīgas aglomerācijā, ko veido ciešas darbaspēka nodrošinājuma un rekreācijas saites.

Garkalnes novads atrodas Piejūras līdzenumā, tas atrodas vidēji 1 - 20 m v.j.l. Reljefs pamatā ir līdzens, bet to saposmo galvenokārt reliktie Baltijas ledus ezera laika kāpu masīvi un grēdas.

Novada teritorijā ir bagātas grants atradnes, Zaķumuižas, Remberģu un Baltezera pazemes ūdenssūknētavas apgādā ar kvalitatīvu dzeramo ūdeni Rīgu un citus apkaimes centrus. Teritorijā ir 20 ezeri: Lielais un Mazais Baltezers, Venču, Sudraba, Seķīšu, Buļļu, Peldu, Asaru, Melnezers, Langstiņu, Sunīšu, Mašēnu, Līņu, Vidus, Maku, Dūņu, Mālu, Lēpītis, Lielais un Mazais Jūgezers.

Teritorijas telpiskās struktūras attīstību ilgstoši ietekmējis teritorijas mežainums un daļai no mežiem noteiktais īpašais statuss – Rīgas zaļās (piepilsētas) zonas meži, kur pieļaujamas vienīgi kopšanas cirtes, kā arī ūdeņu bagātība, ceļu tīkls un dzelzceļa esamība, kā arī Pierīgas - piepilsētas novietojums. Pierīga ir ar Rīgu tieši saistītā telpa, kur pāri tās robežām tiek turpināta pilsētas apbūve un infrastruktūra. Tā pilda Rīgas papildināšanas un atslogošanas funkcijas, kā arī vietējo pakalpojumu attīstības uzdevumus. Tā nodrošina brīvo telpu un to arī ilglaicīgi uztur, t.i., nodrošina dabas resursus dzīves kvalitātei.

2. GARKALNES NOVADA TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2008-2030

2.1. NOVADA ATTĪSTĪBAS POTENCIĀLS: ATTĪSTĪBAS SITUĀCIJA, TENDENCES UN GALVENIE RISINĀMIE JAUTĀJUMI

2.1.1. Iedzīvotāji un apdzīvojuma struktūra

Iedzīvotāji

Uz 2008. gada 20. jūniju novadā dzīvo 6903 iedzīvotāji, no kuriem 15,2% ir pensionāri, 18,6% bērni līdz 16 gadu vecumam, bet pieaugušie darba spējas vecumā ir 66,2% (1.,2.tab.). Sieviešu un vīriešu skaits pagastā ir samērā līdzīgs – 48% no pagasta iedzīvotājiem ir vīrieši, bet 52% – sievietes.

Garkalnes pagastā apdzīvojuma blīvums ir 45,9 cilv./km². Tas ir lielāks nekā vidēji valstī (35,1 cilv./km²) un tikai nedaudz mazāks nekā rajonā (47,8cilv./km²).

1989. gada tautas skaitīšanā Garkalnes ciemā tika reģistrēti 2949 pastāvīgie un 3090 „klātesošie” iedzīvotāji, Pēc neatkarības atjaunošanas Latviju pameta liels skaits Padomju Savienības militārpersonu un tā kā Garkalnē bija izvietota armijas bāze, novada iedzīvotāju skaits visai ievērojami samazinājās.

Novadā pieaug iedzīvotāju skaits kopš 1996.gada. Līdzīga tendence Latvijā vērojama vienīgi citās Pierīgas pašvaldībās. Garkalnes novadā pieauguma temps vairākkārt pārsniedz citos Rīgas apkaimes novados fiksēto (2000.-2006. gados Garkalnē - 53,2 %, nākošajos straujāk augošajos novados Mārupē un Olainē – 19,1%).

Iedzīvotāju skaits palielinās galvenokārt aktīvas iekšējās migrācijas dēļ. Dabiskais pieaugums tāpat kā visā Latvijā ir negatīvs, izņemot 2005. gadu, kad Garkalnes novadā bija pozitīva bilance.

1. tabula. Garkalnes novada iedzīvotāju skaits 1970.-2008.g.

Gads*	Iedzīvotāju skaits (tautskaites datums/ gada sākums)
1970.	1322
1979.	3422
1989.	3091
2000.	3334
2001.	3444
2002.	3681
2003.	3897
2004.	4280
2005.	4788
2006.	5301
2007.	5781
2008. **	6903

* Tautskaites, statistikas un novada domes dati

** Novada domes dati uz 20.06.2008.

Sagaidāms, ka Garkalnes iedzīvotāju skaits pieaugs pat ja būvniecības tempi kļūst lēnāki vai būvniecība apstājas, jo patlaban Garkalnē mājokļi ir visai ekstensīvi apdzīvoti – 2007. gadā vidēji vienā mājoklī dzīvo 1,47 cilvēks (sk. 3.tab.), (vidējais mājsaimniecības lielums Latvijā 2,8 cilvēki /2000.g. Tautskaites dati/.

2. tabula. Pastāvīgo iedzīvotāju galveno vecuma grupu proporcijas, % *

Gads	Līdz darbības vecumam (0-15 gadi)	Darbības vecumā (16 – 60 gadi)	Virs darbības vecuma
<i>Garkalnes nov.</i>			
2000.	19,2	57,2	23,6
2007.	21,0	60,4	18,6
2008.	18,6	66,2	15,2
<i>Rīgas raj.</i>			
2000.	18,9	61,1	20,0
2007.	15,4	66,9	17,7
<i>Latvija</i>			
2000.	18,1	58,8	23,1
2007.	14,0	65,3	20,7

* Tautskaites, statistikas un novada domes dati

Apdzīvotuma telpiskās struktūras veidošanās

Apdzīvoto vietu izvietojumu Garkalnes novadā un tuvākajā apkaimē vēsturiski noteicis ceļu tīkls, kas bijis visai stabils vairāku gadsimtu garumā, un ūdeņi: visas apdzīvotās vietas, izņemot atsevišķas viensētas, ievieidojušās pie upēm vai ezeriem. Novadam nav izteikta centra. Savstarpēji ciešāk saistītas ir tās apdzīvotās vietas, kas izveidojušās tuvāk Rīgai: Bergī, Upesciems, Baltezers, Sunīši, un tās kopā „satur” apvedceļš.

Dažas no Garkalnes novada apdzīvotajām vietām tikai daļēji pieder šai teritorijai, jo ir saplūdušas ar Rīgu vai izveidojušās, pilsētai izplešoties ārpus administratīvajām robežām. Tie ir Suži, Bukulti un Bergī, kur daļa to teritorijas ietilpst novadā, daļa- Rīgas pilsētā.

Garkalnes novada apdzīvojuma veidošanos ievērojami ietekmējusi atrašanās ērti sasniedzamā, Rīgai nozīmīgiem resursiem bagātā un pievilcīgā Pierīgas teritorijā. Novada teritorija ilgstoši izmantota rīdzinieku vajadzību apmierināšanai:

- pilsētu apkalpojošiem infrastruktūras objektiem (Rīgas apgāde no Baltežera ūdensgūtnes uzsākta 1904. gadā, 20.g.s. otrajā pusē Garkalnē, pie Ropažu stacijas izbūvēts sašķidrinātās gāzes sadales uzņēmums u.c.);
  - pilsētas iedzīvotāju izmitināšanai (18.-19.g.s. piepilsētas muižiņu veidošanās, 20.g.s. zemes gabalu izdalīšana viengimenes ēku būvniecībai Baltežerā, Bukultos, Bergos, arī Langstiņos);
  - pilsētnieku rekreācijai (20. gs. sākumā uzsākta vasarnīcu ciemu būve piepilsētas muižiņu zemēs Ropažos (Garkalnē), Baltežerā, Langstiņos, gadsimta otrajā pusē - zemes gabalu izdalīšana dārzkopības kooperatīvu vajadzībām Bukultos, Sužos, Maksteniekos, Skuķīšos.
- 20.g.s. II pusē tagadējā Garkalnes novada teritorijā lielā mērā stihiski notiek procesi, kas liecina par teritorijas arvien aktīvāku iekļaušanos Rīgas ietekmes lokā, tās virzību uz plašāku specifisko piepilsētas uzdevumu izpildi.

Pirms II pasaules kara teritorijā pastāvēja izkliedēts apdzīvojums ar izteiktu lauku viensētu skaitlisko dominanti gan apdzīvoto vietu kopumā, gan izmitināto iedzīvotāju daudzumā. Ziņas par sociālās apkalpes un pakalpojumu objektu atrašanās vietām liecina, ka teritorijā darbojušies trīs apkalpes/pakalpojumu centri – Ropaži (Garkalne), Bergi (Upesciems) un Baltežers.

Padomju perioda (1944 -1990) pirmajā pusē vairākkārt mainīta teritorijas administratīvā piederība un galveno zemes izmantotāju – kolhozu robežas, kas nav veicinājis šim periodam raksturīgo t.s. perspektīvo ciematu attīstību, lai arī tās teritorijā tika fiksētas. 1972. gadā kā lauksaimniecības nozīmes galvenais ciemats tika noteikts Upesciems, un nelauksaimnieciskās nozīmes ciemati - Baltežers, Garkalne, Langstiņi. 1983.gadā tika noteikts Garkalnes kolhoza ciemats, kura atrašanās vieta ir apm. 3 km attālumā no Garkalnes ciema, tagadējā Ādažu novada teritorijā.

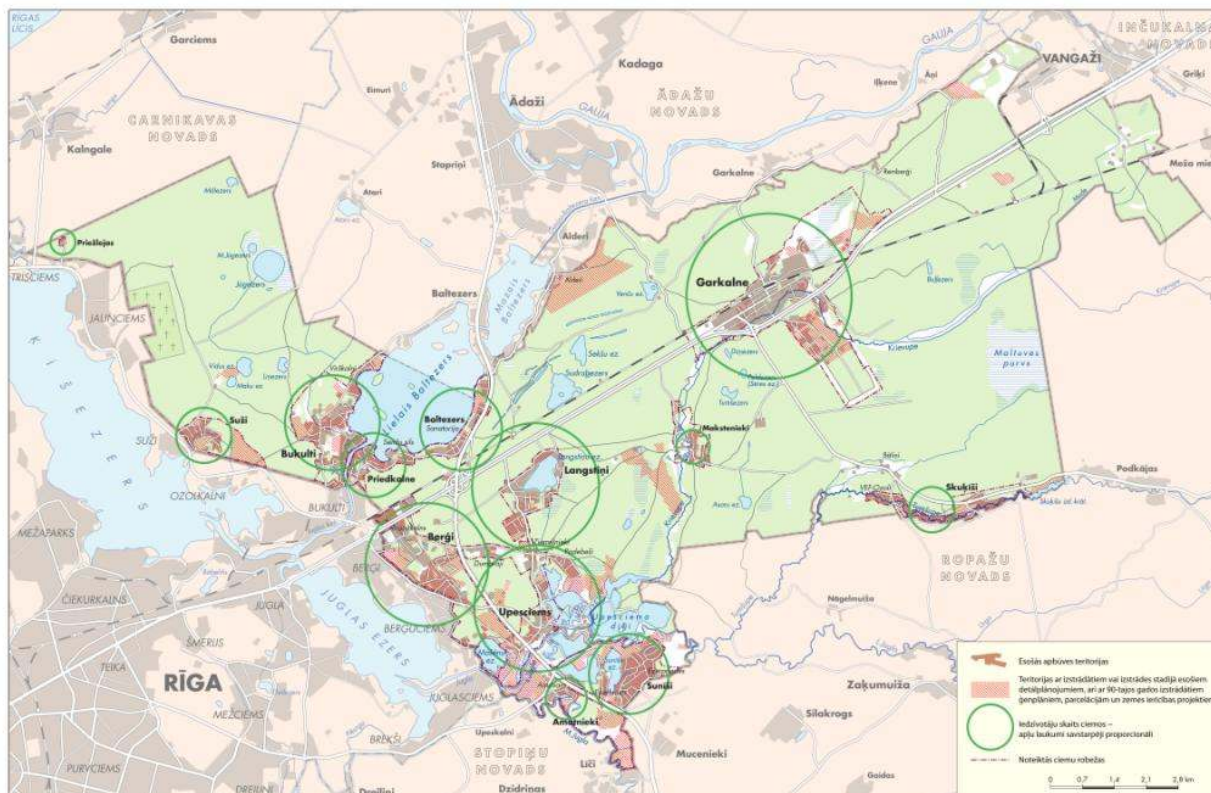
Pēc neatkarīgās Latvijas valsts atjaunošanas un pārejas no centralizētās uz tirgus ekonomiku visaktīvāk Pierīgā, līdz ar to arī Garkalnes teritorijā strauji attīstās nekustamā īpašuma tirgus. Garkalnes novada teritorijā minētā tirgus aktivitātes izpaužas jau tā tapšanas sākumposmā kā t.s. dzīvojamo ciematu būvniecība. 1990. gadu sākumā apgūtas līdz tam neapbūvētas teritorijas pie Baltežera, 1990. gadu beigās piedāvāti pirmie apbūves gabali mežā pie Sunīšu ezera. 2000. gados dzīvojamo ēku būvniecība rīdzinieku vajadzībām strauji kāpina tempu. Sezonas apdzīvotās vietās notiek dārza mājiņu rekonstrukcija pastāvīgai dzīvošanai/jaunu māju būvniecība. Raksturīga tikai vienas apdzīvoto vietu funkcijas – dzīvojamās attīstība/attīstīšana, netiek attīstīti ciematu inženiertehniskie tīkli un pakalpojumu iestādes/uzņēmumi. Garkalnes novadā ciematu būvniecība koncentrējas ap esošajām apdzīvotajām vietām un galvenajiem satiksmes ceļiem. Pie Rīgas apvadceļa apdzīvotās vietas vietām saplūst, veidojot relatīvi vienlaidus apbūvētas teritorijas (Baltežers, Bukulti, Priedkalne; Bergi, Upesciems, Sunīši).

2003. gadā Garkalnes pagasta padomes lēmums /.../ par ciemu izdalīšanu un to robežu noteikšanu visā novadā nosaka 13 ciema tipa apdzīvotas vietas: Garkalni, Sužus, Langstiņus, Upesciemu, Sunīšus, Bergus, Baltežeru, Bukultus, Skuķīšus, Priedkalni, Maksteniekus, Amatniekus un Priežlejas. Ciemu robežās iekļautas gan apbūvētas, gan neapbūvētas zemes (3.tab., 2.att).

3. tabula. Garkalnes pagasta apdzīvotās vietas

Ciemi	Iedzīvotāji, skaits 2007.g	Iedzīvotāji, skaits 2008.g	Teritorija, ha	Mājokļu skaits 2007.g.*	Teritorijas iepriekšējā izmantošana
Amatnieki	95	102	158,9	56 + 11	lauku teritorija
Baltezers	397	406	67,8	170 + 29	ciems
Berģi	831	1325	388,8	364+ 25	ciems
Bukulti	485	548	245,3	481 + 129	ciems, dārzk. kooperat.
Garkalne	1489	2205	737,5	404 +189	ciems
Langstiņi	590	980	135,0	207 + 11	ciems
Makstenieki	225	67	70,9	161	dārzk. koop.
Priedkalne	225	248	64,2	126 + 4	mežs
Priežlejas	38	38	1,9	10	ēku grupa
Skukīši	107	125	103,6	276 + 10	dārzk.koop.
Sunīši	355	386	245,1	212 + 45	lauku teritorija
Suži	170	185	104,5	347 + 56	dārzk. koop.
Upesciems	868	1442	204,3	368 + 120	ciems - sovhoza centrs
Sīkas apdz. vietas	640			171 + 59	
Kopā 13	6359	6903 (7887)		3136 +629	

*Pirmais skaitlis – mājokļi 1-2 ģimeņu ēkās, otrs – daudzdzīvokļu ēkās

2.attēls. Apdzīvojuma telpiskā struktūra

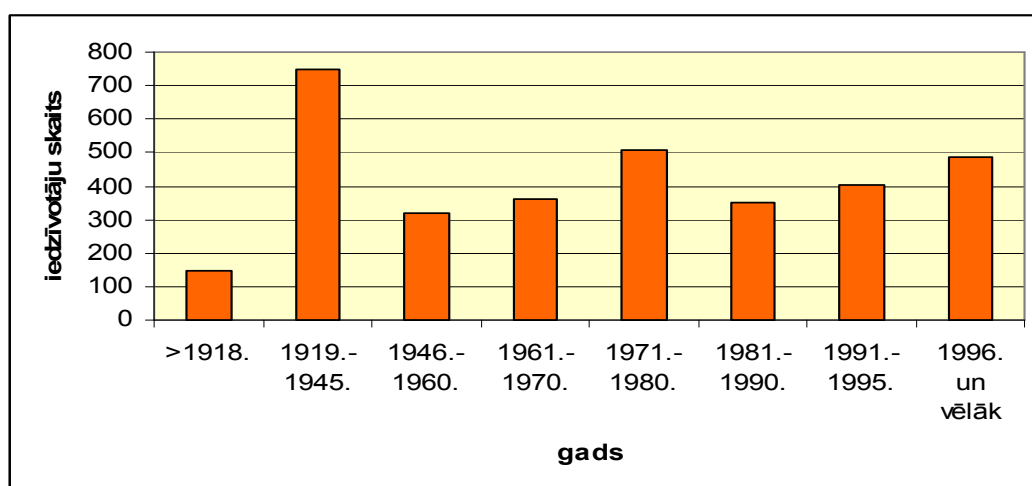
Garkalnes novadā tāpat kā visā Pierīgā 1970. gadu beigās sāka izpausties aglomerācijas process, tad tas aprāvās 1990. gados, bet 2000. gados atdzima ar jaunu sparū. Līdz šim urbanizācijas spiediens visumā ierobežojās ar piepilsētas areālu, skatot galvenokārt teritorijas abpus galvenajiem ceļiem un dzelzceļu, un Rīgas apbūvei tieši piegulošās teritorijas daļās. Kopš 2000-

šo gadu sākumā urbanizācijas spiediens sācis izplatīties pa visu novadu, plānojot/veidojot lielu daudzumu jaunas privātmāju apbūves. Apdzīvojums visupirms izpleties vai transformējies pie Rīgas pilsētas robežām, un tālāk pieaug būvniecības apjomi un veidojas jaunas apbūves teritorijas visā novadā. Kopš 1990-to gadu beigām notiek apdzīvoto vietu saplūšana.

Pēdējā desmitgadē Garkalnes novadā izveidojusies urbanizētai piepilsētai tipiska apdzīvojuma struktūra - 2008. gadā 90% novada iedzīvotāju dzīvo 13 ciemos no kuriem vairāk kā puses izveidošanas/attīstīšanas pamats ir Rīgas iedzīvotāju mājokļu pieprasījuma apmierināšana, jeb Rīgas mājokļu tirgus piedāvājuma paplašināšana.

Pēc 2000. gada tautas skaitīšanas datiem - lielākā daļa Garkalnes novada iedzīvotāju dzīvo mājokļos, kas celti laikā no 1919.- 1945. gadam, tātad posmā, kad novadā attīstījās vasarnīcu ciemi. Līdz 1918. gadam celtās ēkas vairumā gadījumu ir novada teritorijā izkaisītās lauku viensētas. Padomju gados uzcelts visvairāk dzīvojamā fonda, kopā tajā laikā celtos mājokļos dzīvo divas reizes vairāk iedzīvotāju nekā pirmskara mājokļos. Novada teritorijā no 1961.- 1990. gadam uzcelti vairāk kā 70% visa dzīvojamā fonda. Strauji palielinās iedzīvotāju īpatsvars, kuri dzīvo jaunos, pēc 1991. gada būvētos mājokļos, ņemot vērā to, ka pēdējos gados īpaši pieauguši celtniecības apjomi, arī to iedzīvotāju skaitam, kas dzīvo jaunākos mājokļos ir tendence pieaugt.

3. attēls. Dzīvojamā fonda struktūra pēc tā izbūves laika

Apdzīvojuma telpiskās struktūras karkasa balsta elements vēl arvien ir savstarpēji perpendikulārie Rīgas – Veclaicenes (Vidzemes šoseja) un Ainažu – Salaspils –Bauska – Grenctāle (Via Baltica) ceļi, nozīmīgākie centri – Garkalne, Upesciems (Berģi) un Baltezers.

Visā apskatītajā periodā:

- teritorijas attīstības galvenais dzinējspēks ir urbanizācija.
- apdzīvojuma struktūras attīstības galvenās tendences:
  - pāreja no dispersa uz centrālu apdzīvojuma telpisko struktūru,
  - zemes izmantošanas veida maiņa no lauksaimniecības/mežsaimniecības uz apbūves zemēm,
  - vēsturiski iedibināto apdzīvojuma centru noturība centra funkciju izpildē.

Pakalpojumi

Sociālo pakalpojumu iestādes

Izglītības iestādes. Novadā darbojas divas pamatskolas. Garkalnes pamatskola darbojas 1998.gadā skolas vajadzībām rekonstruētā administratīvā ēkā, kas 1999. gadā paplašināta ar piebūvi aktu zālei, sporta zālei un arī zālei sabiedriskiem pasākumiem. Skolas plānotā ietilpība – 180 skolēnu. Patlaban tajā mācās ... skolēni, apmēram 20% no tiem no kaimiņu pašvaldībām. Berģu pamatskola atrodas Upesciema centrā divās ēkās. Tās plānotā ietilpība – 200-250 skolēnu, 2007./08. mācību gadā skolā mācījušies 160 skolēni. Ir apvienota sporta-aktu zāle. Sākumskolas klases atrodas bij. Berģu muižas dzīvojamā ēkā. Skolu tehniskais stāvoklis un aprīkojums kopumā ir labs. Baltezerā darbojas skola, kas paredzēta bērniem, kas ārstējas rehabilitācijas slimnīcā „Baltezers”.

Pirmskolas izglītības iestādes ir divos ciemos – Garkalnē un Langstiņos. Pirmo uztur pašvaldība, otra ir privāta. Garkalnes pirmskolas iestāde atrodas blakus skolas ēkai. Tajā ir 4 grupu telpas, katra apmēram 20-25 bērniem. Audzēkņu skaits – 91 (01.01. 2008). Pašvaldībā rindā reģistrēti 88 bērni. Langstiņu privātajā pirmskolas izglītības iestādē ir 4 grupu telpas, katra 10-15 bērniem. Audzēkņu skaits – 55 (01.01. 2008).

Medicīnas iestādes. Novadā ir divi doktorāti, katrā darbojas viens ģimenes ārsts, kas uztur praksi un algo palīgu - feldšeri. Garkalnes doktorāts atrodas Garkalnes ciemā. Reģistrēti 1600 pacienti, vidējais pacientu skaits dienā 20-30 cilvēki. Tas galvenokārt apkalpo slimniekus no Garkalnes ciema un novada ziemeļu daļas. Berģu doktorāts atrodas domes administratīvajā ēkā. Garkalnes ciemā atrodas Rīgas atrās palīdzības stacijas ātrās palīdzības punkts.

Aprūpes iestādes. Dienas centrs atrodas Garkalnē vienā ēkā ar doktorātu. Centrā vienlaicīgi var uzturēties līdz 50 cilvēkiem. Iespējams organizēt dažādas nodarbības, kultūras pasākumus. Sociālā māja iekārtota Garkalnē, pašvaldībai piederošā bij. padomju armijas ēkā.

Kultūras iestādes. Garkalnes novadā nav speciālu būvju kultūras pasākumiem. Tie notiek ēkās, kas pamatā kalpo citām vajadzībām. Tostarp kultūras darbam nozīmīgākās: Novada Domes ēka, ar lielo un mazo zāli, Berģu pamatskolas vecā un jaunā ēka Upesciemā, Garkalnes pamatskolas ēka Garkalnē, Garkalnes dienas centrs ar laukumu brīvdabas pasākumiem.

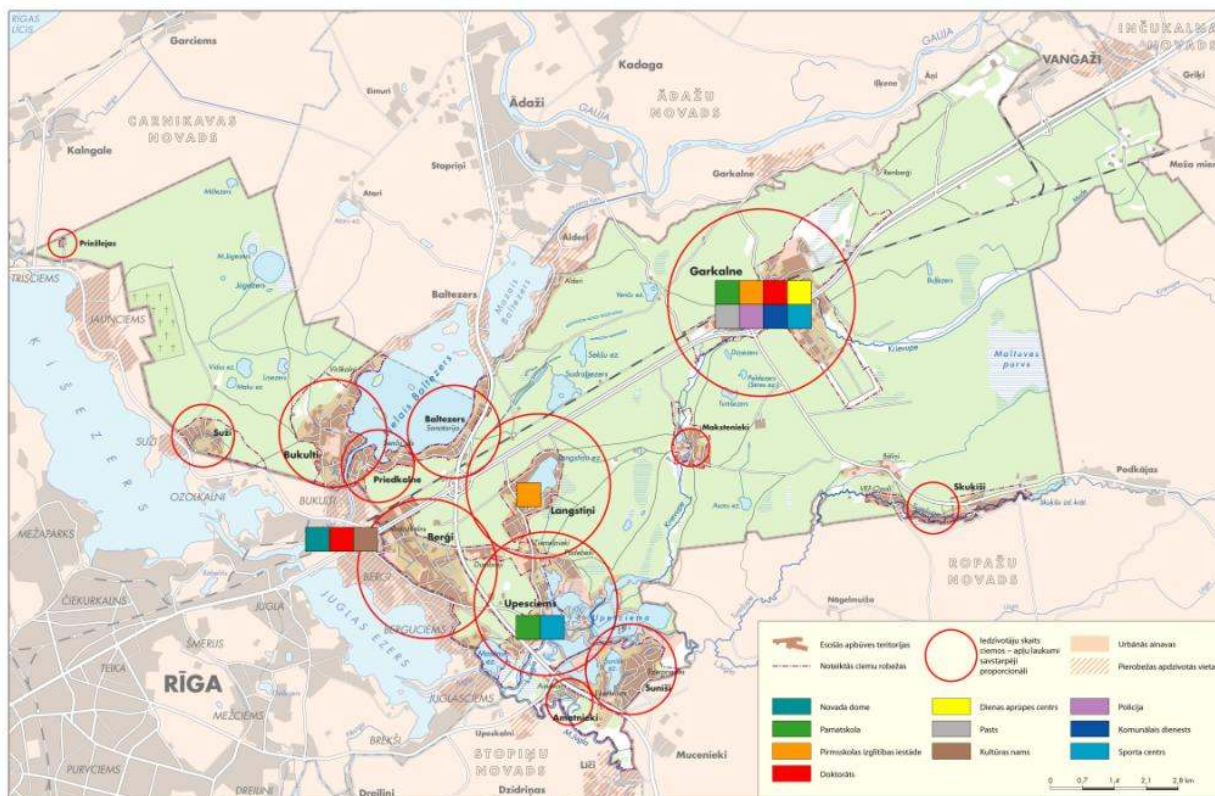
Sporta objekti. Sporta pasākumiem izmanto Garkalnes un Berģu pamatskolu zāles, Garkalnes pamatskolas mazo stadionu un Upesciema lielo stadionu, kas patlaban tiek rekonstruēts un papildināts ar laukumiem dažādām sporta spēlēm. Visiem iedzīvotājiem ir brīva piekļuve pludmales volejbola un basketbola laukumam pie Langstiņu ezera.

Sabiedriskās drošības iestādes. Garkalnes ciemā *izvietota* Rīgas rajona policijas pārvaldes Saulkrastu policijas pārvaldes Garkalnes policijas nodaļa.

Sakaru iestādes. Garkalnē darbojas pasta nodaļa „Garkalne”. Citās novada apdzīvotās vietās pasta nodaļu nav.

Kopumā pakalpojumu infrastruktūras objekti ir nevienmērīgi izvietoti un lielākajā daļā apdzīvoto vietu vienīgie pieejamie pakalpojumi ir atsevišķs veikals, kafejnīca vai neliela ražotne. Izņēmumi ir Garkalne, kur atrodas Garkalnes pamatskola, pirmskolas izglītības iestāde „Skudriņas”,

bibliotēka, doktorāts un zobārstniecības kabinets, un Upesciems, kur ir Bergu pamatskola, bibliotēka un arī doktorāts. Kultūras nams gan atrodas Bergos, bet novada dome Rīgas teritorijā, tāpat arī privāts bērnudārzs Langstiņos. Garkalnes novadā darbojas Garkalnes ev.lut. draudze, bet pati Garkalnes baznīca atrodas Ādažu pagasta teritorijā.

4. attēls. Iedzīvotāju un sabiedrisko pakalpojumu izvietojums

Komercpakalpojumu iestādes

Tirdzniecība. Tirdzniecības uzņēmumi darbojas Bergos, Baltezerā, Bukultos, Garkalnē, Langstiņos un Upesciemā. Tie galvenokārt ir plaša patēriņa preču veikali, kas piedāvā pārtikas un ikdienai nepieciešamās preces. Baltezerā pie Via Baltica iepretim dzīvojamajai apbūvei viens otram blakus atrodas veikals-kafejnīca, šašliku un augļu stendi, kā arī makšķerēšanas piederumu veikals un veikals-bārs. Bergu ciemā pie ceļa Rīga-Veclaicene attīstās plašs tirdzniecības un pakalpojumu centrs, kas orientēts uz rīdzinieku un garām braucēju apkalpošanu (tur atrodas lielveikals „Depo” ar plašu pārtikas un rūpniecības preču piedāvājumu). Bergu iedzīvotāji var izmantot arī dažus pārtikas veikalus Rīgas robežās esošajā ciema daļā. Bukultos darbojas veikals-kafejnīca un veikals-bārs. Garkalnē darbojas 3 veikali. Tie visi novietoti pie Vidzemes šosejas, Stacijas ielas tuvumā.

Ēdināšana. Uzņēmumi darbojas Baltezerā, Bukultos, Bergos, Upesciemā, Sunišos, domes ēkā un pie ceļiem Rīga-Veclaicene. Baltezerā un Sunišos darbojas restorāns un bārs viesnīcas/viesu mājas telpās. Bergos - kafejnīca-bārs uzņēmuma „Toyota” tirdzniecības-pakalpojumu centrā, orientējas uz uzņēmuma darbinieku, klientu un garāmbraucēju apkalpošanu. Upesciemā - kafejnīca-bārs pie Rīgas apvadceļa (ceļa Via Baltica), vienlīdz ērti pieejama garāmbraucējiem, Upesciema un Sunišu iedzīvotājiem. Domes ēkā - kafejnīca. Apmeklētāju vairums ir novada iedzīvotāji – pašvaldības darbinieki un klienti, pasākumu un slēgtu vakaru dalībnieki.

Sadzīves pakalpojumi. Garkalnē darbojas frizētava. *Toyota* centrā autoremonta pakalpojumi pieejami tikai firmas automašīnu īpašniekiem. Autoremonta darbnīcas atrodas arī Bergos.

Ārstniecība. Baltezerā darbojas rehabilitācijas centrs "Baltezers". Centrā piedāvā ārstu konsultācijas, diagnostiku un izmeklējumus, ārstnieciskas un ķermeņa kopšanas procedūras.

Apmešanās un tūrisms. Nozares uzņēmumi ir Baltezerā, Sunīšos, Bergos, Skuķīšos, Upesciemā. Baltezerā - SPA viesnīca „Baltvilla” ar 34 divvietīgiem, 2 luksa un "prezidenta" numuru. Viesnīcai kopīga teritorijā ar rehabilitācijas centru, to izmanto rehabilitācijas centra klientu izmitināšanai. Sunīšos - viesu nams "Ezerkrasti". Bergu ciemā izvietojušās 3 viesu mājas: „Valdmeistars” Upesciema ielā, "Grandi" Saulgriežu ielā un "Arara" Robežu ielā. Skuķīšos ir viesu nams "Upesrūķi" (2.sektorā), kura apbūves gabalu no trim pusēm apskalo Tumšupe. Upesciemā – atpūtas bāze „Alberta dīķi”.

2.1.2. Vērtīgās un jūtīgās telpas

Ainavas

Pašreizējā Garkalnes novada teritorijā ainavas veidojušās pēdējo 150-160 gadu laikā, mainoties gan dabas, gan arī politiskiem un sociāli ekonomiskiem apstākļiem. 200 gadus atpakaļ, līdzīgi kā šodien, apvidus starp Gauju ziemeļos un Lielo Juglu dienvidos pārsvarā klāts ar mežu, tikai vietām ir krūmāju un smiltāju platības, vietām arī kāpas. Saimnieciskos centrus veidoja muižas – Bukultu, Ādažu mācītājmuiža, Bergu muiža, kā arī mazākas muižas - Sužos, pie Ataru ezera, Alderos, pie Juglas ezera *u.c.* Apvidu šķērsoja divi ceļi, kas savienojās apmēram tur, kur pašreiz atrodas Vidzemes šosejas un Tallinas šosejas krustojums). Viens ceļš veda gar Baltezeriem austrumu krastu Gaujas virzienā, gar tagadējo Ādažu Garkalni un pie Iļķenes muižas šķērsoja Gauju. Otrs ceļš virzījās tagadējo Makstenieku virzienā, tālāk gar Bāliņiem un Podkājām Allažu virzienā. Tikpat nozīmīgs ceļš veda gar Lielā Baltezera rietumu krastu – gar Bukultu muižu un Ādažu muižu uz jūras piekrasti. Protams, pie ceļiem atradās krogi.

Situācija būtiski izmainījās 19.gs. vidū, kad tika izbūvēta Rīgas – Pleskavas šoseja, un gadsimta beigās, kad tika izbūvēts Rīgas – Valkas – Tērbatas dzelzceļš. Abi jaunie ceļi kā taisnas līnijas šķērso agrāk mežaino apvidu, radot turpmāk lielas pārmaiņas teritorijas izmantošanas apstākļos, un tādējādi ietekmējot arī ainavu telpisko struktūru. Tā, piemēram, jau 19. un 20.gs. mijā tiek plānota vasarnīcu apbūve pie Ropažu stacijas, bet gar jauno šoseju tika izbūvēti jauni krogi.

19. gs. 80tajos gados apvidus austrumos no Lielā un Mazā Baltezera tika atzīts par piemērotāko vietu, no kurienes ņemt ūdeni Rīgas pilsētas apgādei. 1903.g. tika atklāts Gaujas – Daugavas kanāls, kas savienoja arī abus Baltezerus un izsauca neatgriezeniskas izmaiņas ezeru ekosistēmā.

Turpmākajā attīstības procesā liela nozīme bija muižu dalīšanai un zemes reformai jau Latvijas brīvvalsts pastāvēšanas laikā, pag. gs. 20-30tos gados. Taču visstraujākās un teritoriāli plašākās pārmaiņas saistāmas ar laiku no pag. gs. 80tiem gadiem līdz mūsu dienām, kad mežiem bagātās un klusās Rīgas piepilsētas kļūst par pievilcīgu vietu mājokļu būvniecībai.

Garkalnes novada teritorijas pašreizējo ainavisko struktūru var raksturot šādi (skat. attēlu). Teritorijas lielāko daļu joprojām klāj meži, taču to masīvi ir vairāk sadrumstaloti gan jaunā ceļu tīkla, gan apdzīvoto vietu lokalizācijas ietekmē. Lielākais un galvenais apdzīvoto vietu areāls ir paplata josla novada centrālajā daļā – gar Lielo Baltezeru un ap Salaspils virziena apvedceļu.

Garkalnes novada ainavas var grupēt šādi.

(1) Urbānās ainavas. Tās ir apdzīvoto vietu ainavas, kas pēc veidošanās apstākļiem ir atšķirīgas, un tādējādi arī pēc telpiskās struktūras iezīmēm un vizuālā veidola. Daļa no tām veidojas vēsturiskās vietās (muižu centri, senākās apdzīvotās vietas), daļa – izteikti gar ceļiem, daļa – kādreizējo dārzkopības sabiedrību vietās (Makstenieki, Suži, Skuķīši). Jauna urbānā ainava veidojas ap Upesciema dīķiem. Būtiski, ka novada teritorijā esošās apdzīvotās vietas it kā turpinās blakus pašvaldību teritorijās, ir vizuāli un funkcionāli saistītas. Šīs vietas atzīmētas 5.attēlā.

(2) Meža ainavas. Teritoriāli tās veido visa novada ainavisko fonu. Tomēr īpaši izdalāmi divēji areāli: *kāpu mežu masīvi*, un *mežezeri ar apkārtni*, kas ir nozīmīgi meža biotopi un vienlaikus - vizuāli atraktīvas ainavas.

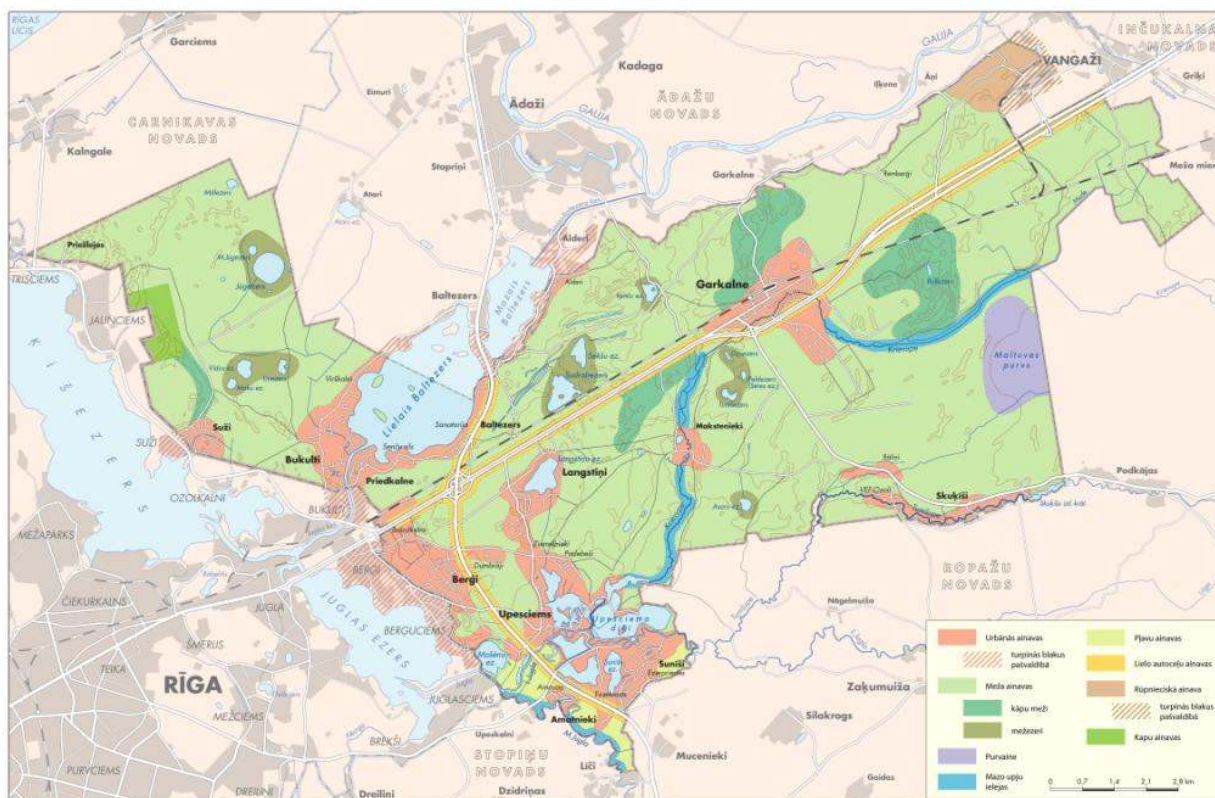
(3) Purvaine. To pārstāv Maltuves purvs, kas atrodas pie novada teritorijas austrumu robežas. Purva lielāko daļu aizņem dabiski augstā purva biotopi, kas atbilst Eiropas Savienībā aizsargājamam biotopam *7110 Neskarti augstie purvi /.../*.

(4) Mazo upju ielejas. Pašreiz novada teritorijā šīs ainavas pārstāv Krievupes un Mazās Juglas ieleju posmi. Jāpiezīmē, ka progresē mazo upju ieleju aizaugšana ar krūmiem, tādējādi mazinās to nozīme. Savukārt Tumšupes ielejas ainava Garkalnes novada teritorijas posmā ir pārveidojusies par urbāno ainavu.

(5) Lielo autocelu ainavas. Veidojušās gar Pleskavas šoseju un Tallinas šoseju – apvedceļu Salaspils virzienā, ir nozīmīgas attīstības asis, bet vienlaikus – dažādu risku teritorijas. Īpaši atzīmējama šo ainavu vizuālā un informatīva nozīme (skat. turpmāk).

(6) Rūpnieciskās ainavas. Neskaitot nelielus centrus, kas iekļaujas apkārtējā struktūrā, atsevišķi izdalāma Vangažu smilts-grants atradne – izstrādātais karjers ar tuvāko apkārtni un perspektīvā izmantojamās platības.

(7) Īpašās ainavas. Šādi mēs nosaucām Jaunciema kapu teritoriju, kas ietiecas novada robežās.

5. attēls. Ainavu telpas un vietas

Vērtības

Vispārējās vērtības, kas nosaka Garkalnes novada nozīmi Pierīgā, ir meži, gruntsūdeņu krājumi un iekārtotie ūdensguves baseini, kā arī labvēlīgie apstākļi apdzīvojuma attīstībai. Nozīmīgi vērtību nesēji ir konkrētas vietas un objekti (5. attēls).

Vispirms, neapstrīdama vērtība Garkalnes novadā ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas *Natura 2000* tīklā. Tās ir:

- Garkalnes mežu liegums, kas izveidots par retumu kļuvušās *zaļās vārnas* populācijas aizsardzībai, un iekļauts arī Eiropas putniem nozīmīgo teritoriju tīklā;
- Baltezersa salas, kas izsenis aizsargātas kā botāniskais liegums;
- Bulļezera dabas liegums, kur tiek aizsargāts oligotrofs mežezers ar apkārtni.

Par vērtību uzskatāmi lielākie ezeri – Lielais un Mazais Baltezers, Langstiņu ezers, Mašēnu ezers.

It kā vienmuļajā meža ainavā uzmanību piesaista

- vizuāli pievilcīgie un ekoloģiski nozīmīgie priežu meži uz kāpām, kas pārstāv Eiropas nozīmes biotopus, un
- mazie mežezeri ar apkārtni, kas uztur bioloģisko daudzveidību un ir vizuāli pievilcīgi.

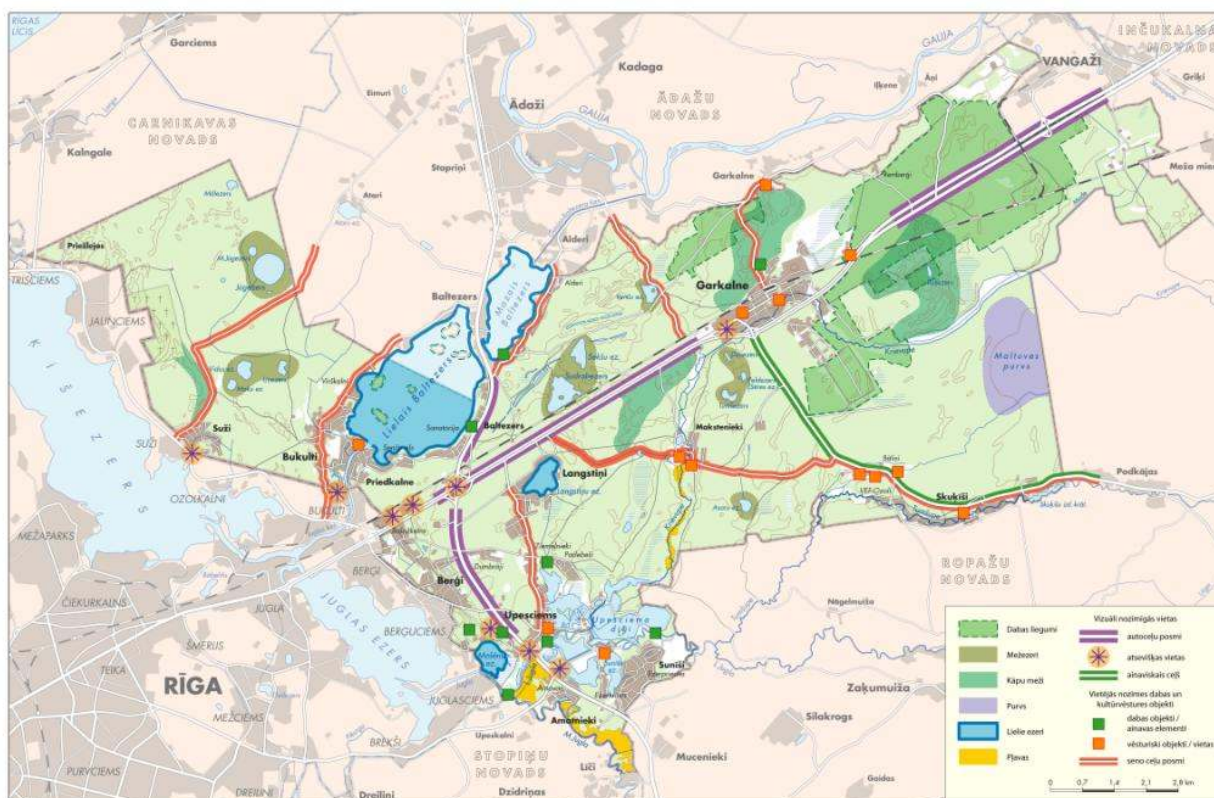
Tās ir vērtības, kas var veicināt attīstību, bet prasa saudzējošu attieksmi un dabai draudzīgu pārvaldības praksi.

Savā ziņā unikāla vieta novada teritorijā ir Maltuves purvs, kas pārstāv savdabīgu ainavu un Eiropas nozīmes biotopus.

Vērtīgas ir pļavas Krievupes ielejā, Mazās un Lielās Juglas satekas apvidū, kā arī gar Mazo Juglu. Tās veido savdabīgu, bioloģiski daudzveidīgu, bet trauslu ainavu, un ir pakļauta lielām pārmaiņām.

Nozīmīga vērtību grupa ir pēc platības nelieli dabas objekti vai ainavas elementi (kāpas, koki, kraujas, upes krasti u.c.), kā arī vēsturiskas vietas vai objekti (senās lauku sētas, krogi vai to vietas, seno ceļu posmi). Jāuzsver vizuāli nozīmīgās vietas, kas novada teritorijai piešķir savdabīgumu un kas īpaši plānojamas un apsaimniekojamas. Tās ir:

- atsevišķos posmos lielo autoceļu joslas, tajās vietās, kur ceļi šķērso atraktīvās meža ainavas;
- atsevišķas vizuāli nozīmīgas vietas pie autoceļiem, kas var kalpot novada vizuālā tēla veidošanai.

6. attēls. Vērtības un vietas

Īpašas nozīmes un dažādu risku teritorijas

Par *īpašas nozīmes teritorijām* tiek nosauktas tās Garkalnes novada teritorijas daļas, kam ir noteikts īpašs statuss un kas ir pakļautas kādiem noteikumiem, kas neizriet no novada attīstības dokumentiem.

Vispirms jāatzīmē, ka novada teritorijas meži pārsvarā ir Rīgas pilsētas meži, bet valsts meži atrodas austrumu malā (aiz Garkalnes līdz robežai), kā arī neliela masīva veidā starp Bergiem un Upesciemu. Gan Rīgas pilsētas, gan valsts meži tiek apsaimniekoti atbilstīgi pieņemtajai meža politikai un izstrādātajiem apsaimniekošanas plāniem. Īpaša uzmanība pievēršama Rīgas pilsētas mežos izdalītajām mežaparka zonām (6.att), to konfigurācijai saistībā ar pieejamību un novada teritorijas apdzīvojuma raksturu. Pēc pašreizējiem priekšstatiem, mežaparka statuss var nonākt pretrunās ar uzņēmuma 'Rīgas ūdens' stingra režīma aizsardzības zonas nosacījumiem austrumos no abiem Baltezeriem.

Īpašas nozīmes teritorijas ir novada teritorijā esošie aizsargājami dabas objekti (skat. iepriekš, 6. att.) – Garkalnes mežu liegums, Baltezers salu liegums un Buljezers liegums. Šo teritoriju izmantošana ir pakļauta īpašiem nosacījumiem. Vispārējā veidā tie ir atspoguļoti LR Ministru kabineta noteikumos Nr.415/2003 ‘Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi’. Pēc tam, kad katrai konkrētajai aizsargājamai teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, izstrādājami arī individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi.

Īpašas nozīmes teritorijas ir ‘Rīgas ūdens’ stingra režīma aizsardzības zonu areāli, kas lokalizēti trīs vietās (skat. 6.att.). Daudz plašāku areālu, praktiski visu novada daļu ziemeļaustrumos no līnijas Asaru ezers – Bukulti, aizņem ģīmiskā aizsargjosla. Arī šajās aizsargzonās pastāv īpaši nosacījumi.

Riska teritoriju noteikšanai nepieciešami īpaši pētījumi. Stratēģijā pievērsta uzmanība tām vietām, par kurām runāts pētījumos, vai kur risku varbūtība ir acīm redzama.

Riska situācijas ir šādas:

- Transporta maģistrāles – pastāv negadījumu un avāriju risks, tajā skaitā ugunsgrēku risks (priekš meži), vizuāli estētisko resursu zaudēšanas risks (skat. iepriekš).
- Pazemes ūdens piesārņojums. Tam pievērsta uzmanība pētījumos, vispārējā veidā norādot areālus, kur pazemes ūdens kvalitāte pasliktinās un pastāv risks, ka tā pasliktināsies turpmāk. Uzmanība pievēršama novada teritorijas rietumu malai pie robežas ar Rīgu (no Bukultiem līdz abu Juglu satekai), kā arī ūdensgūtni Baltezers I un Baltezers II teritorijām, kur gruntsūdens tiek papildināts ar M.Baltezera ūdeņiem. Tur ir paaugstināts organisko vielu saturs un epizodiski novērojama jūras izcelsmes komponentu koncentrācijas palielināšanās (hlorīdi u.c.).
- Ezeru ūdens kvalitātes pasliktināšanās. Tas attiecas uz Lielo un Mazo Baltezeru, uz Langstiņu ezeru, Mašēnu un Sunīšu ezeru, kuru baseinos un tuvākajā piekrastes joslā pastiprinās antropogēnās slodzes, bet netiek veikti aizsardzības pasākumi.
- Dzīvesvides riski. Potenciāli tie pastāv vietās, kur jaunā apbūve attīstās dažādu apstākļu dēļ ne visai piemērotās vietās. To var teikt par Upesciema dīķu areālu (mikroklimats, ģeoloģiskie procesi, vides piesārņojums u.c.) un Skuķīšu ciemu, kas izveidojies upes ielejā.
- Par potenciālu riska objektu uzskatāms arī Vangažu smilts-grants karjers ar tuvāko apkārtni, taču detāliskāk tas izvērtējams teritorijas plānojumā.

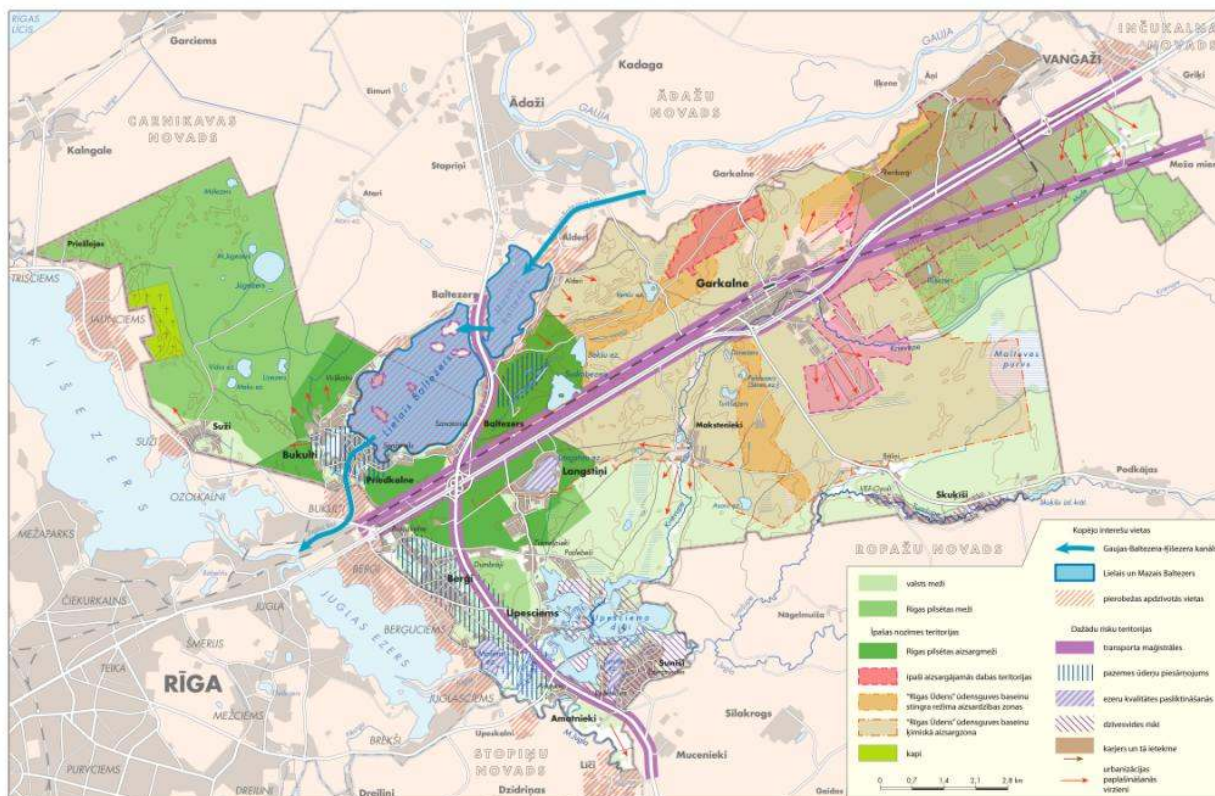
Tā kā pazemes ūdeņi ir viena no lielākajām Garkalnes novada bagātībām, vēl jāpievērš uzmanība to aizsargātības apstākļiem. Praktiski visā teritorijā smilts nogulumu izplatības dēļ gruntsūdeņi ir neaizsargāti no virszemes piesārņojuma. Labāk aizsargāti ir artēziskie ūdeņi, jo zem smilts slāņa atrodas blīvāki, ūdeņi necaurļaidīgi nogulumi.

Balstoties uz ģeoloģiskās izpētes datiem, ir norādīts, ka gruntsūdeņu neaizsargātības dēļ un artēzisko ūdeņu nepietiekamas aizsargātības dēļ visa novada teritorija uzskatāma par dzeramā ūdens horizontu izmantošanas riska zonu. Tādēļ „praktiski visā novada austrumu daļā, veicot jebkādas objektu celtniecības darbus, nepieciešams novērtēt ietekmi uz vidi.

Tā kā novada teritorijas atrašanās vieta un konfigurācija rada tādas situācijas, kuru risināšana prasa kaimiņos esošo pašvaldību sadarbību, pašreizējiem priekšstatiem, kopējo interešu objekti un vietas ir šādas.

- Gaujas – Daugavas kanālu un abu Baltezeru sistēma. Ja ir vēlēšanās palēnināt ezeru degradācijas tempus, kā arī novērst pazemes ūdeņu piesārņošanas risku, tad nevar aprobežoties ar atsevišķiem maziem pasākumiem, bet problēma jāskata kopumā un jārisina saskaņoti.
- Novada pierobežas ciemi – Baltezers, Alderiem pieguļošā apbūve, Ādažu Garkalne, Suži, Jaunciems, Berģi un tālāk jaunās apbūves vietas (Amatnieki) gar Stopiņu novada (Rīgas izņemta) robežu.

7. attēls. Īpašas nozīmes, risku un izpētes telpas

2.1.3. Satiksmes un tehniskā infrastruktūra

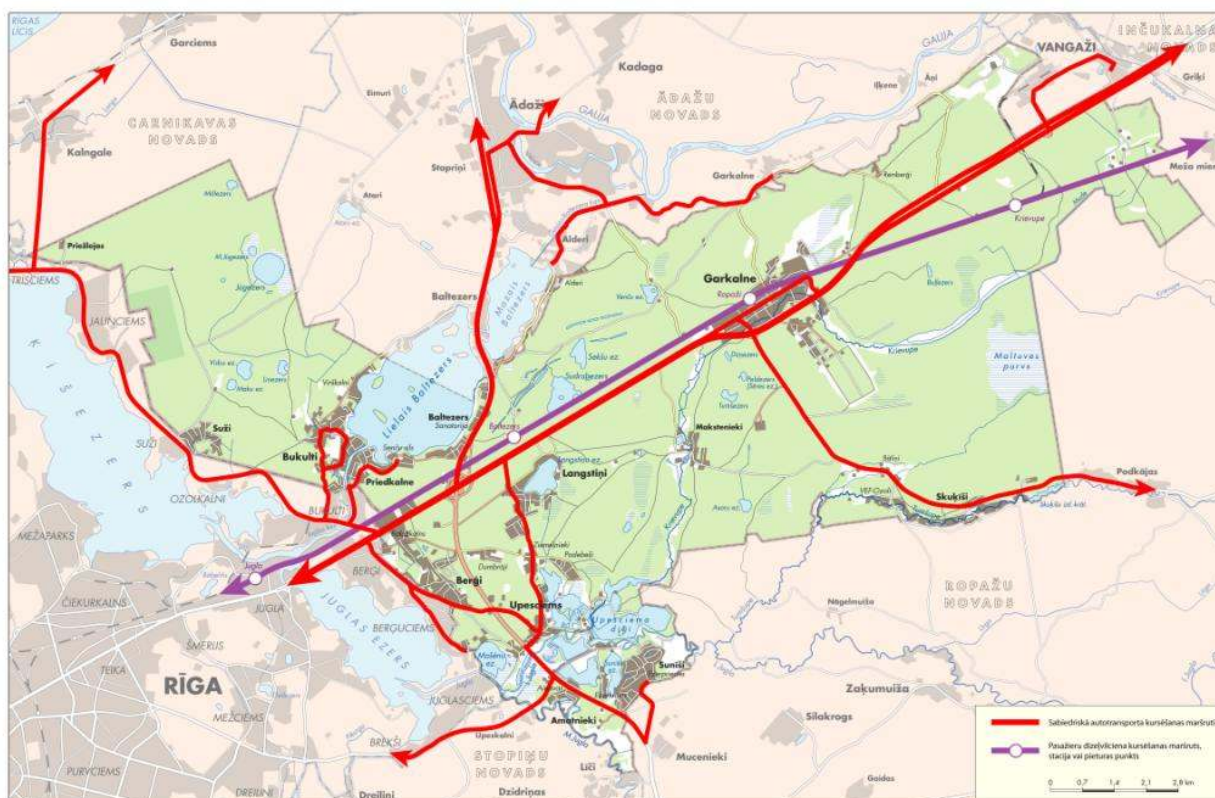
Celi

Novadā ir attīstīts ceļu tīkls. Novada teritoriju šķērso divas starptautiskās automaģistrāles Rīga – Pleskava un Tallina – Rīga – Viļņa, vairāki valsts nozīmes ceļi un ir plaši izvērsti pašvaldības ceļu un apdzīvoto vietu ielu tīkls, no kura lielākā daļa ir asfaltēta. Pagastu šķērso dzelzceļš Rīga-Lugaži, uz kura pagasta teritorijā ir viena vilciena pietura (Baltezers) un viena dzelzceļa stacija (Ropaži). Visas apdzīvotās vietas ar pagasta administratīvo centru savstarpēji vieno asfaltēti ceļi. Pagastā visvairāk apdzīvotajās vietās ielu kopgarums pārsniedz 40 km, no kurām vairāk par pusi ir asfaltētas. Apdzīvoto vietu savienošo ceļu kopgarums sastāda 65 km, no kuriem 10 km ir asfaltēti, 45 km ir ar grants segumu, 10 km klāti ar šķembām.

Tie tiek remontēti pašu spēkiem, izņemot asfaltētos ceļus un ielas, par kuru remontiem tiek slēgti līgumi ar specializētiem uzņēmumiem. Līdz pašvaldības administratīvajam centram iedzīvotāji var nokļūt ar sabiedrisko transportu un tā attālums nepārsniedz 20 km.

Sabiedriskais transports

Sasniedzamībai ar sabiedrisko transportu novads iekļaujas kopējā Rīgas un Rīgas rajona sabiedriskā transporta sistēmā. Satiksmi nodrošina dzelzceļš un vairāk nekā desmit dažādu virzienu autobusu satiksmes maršruti, sākot no starptautiskiem reisiem un beidzot ar piepilsētas, pilsētas un mikroautobusu maršrutiem (8.att.). Autobusi un mikroautobusi nodrošina kustības vajadzības uz darbu un skolu, galvenokārt savienojot lielākās apdzīvotās vietas (izņemot Maksteniekus) ar Rīgu, t.sk. pašvaldības centru. Iztrūkst iekšējo novada centrus savienojošo maršrutu.

8. attēls. Autobusu satiksmes tīkls

Sakari un komunikācijas

Sakarus nodrošina pasts, četras automātiskās telefona centrāles, pieci TELE-2 un LMT mobilo sakaru torņi, interneta radiolinku tīkls. Visā novada teritorijā ir nodrošināta pieeja informācijas un telekomunikāciju pakalpojumiem, tai skaitā Internetam.

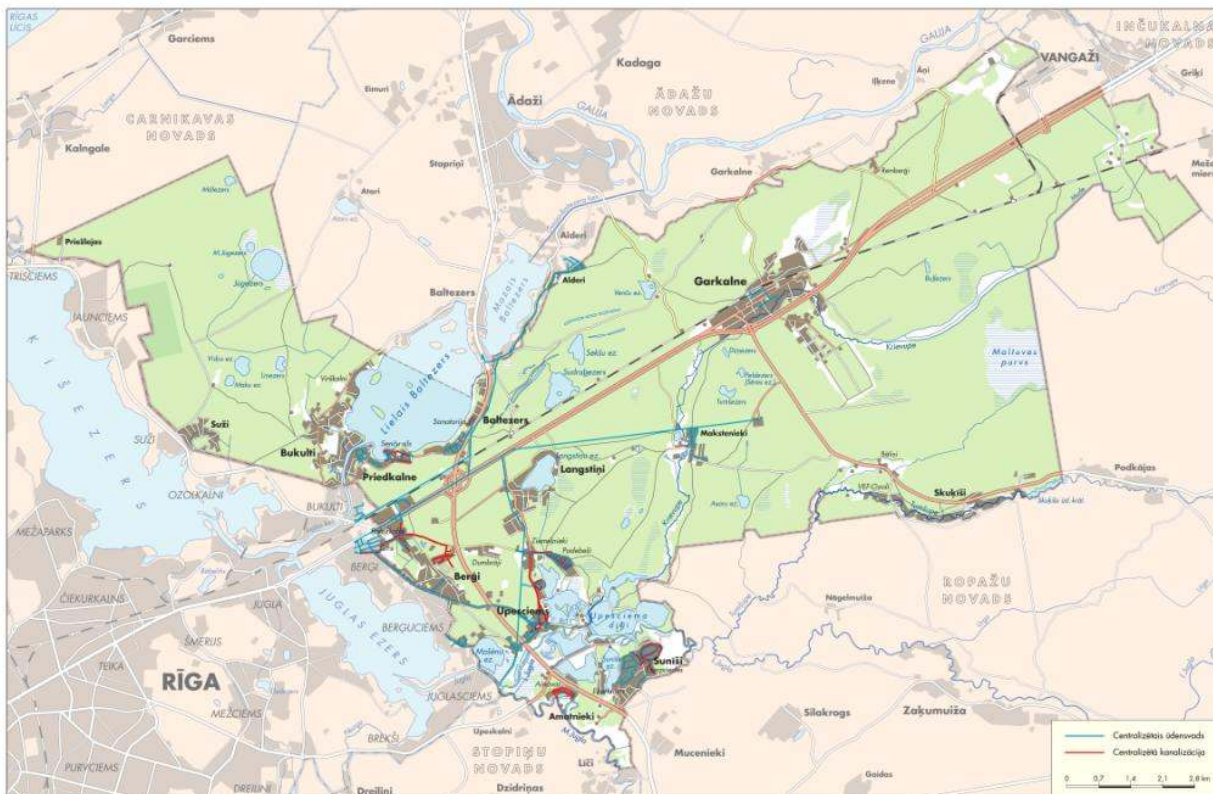
Inženiertehniskie tīkli un mezgli

Vides infrastruktūra

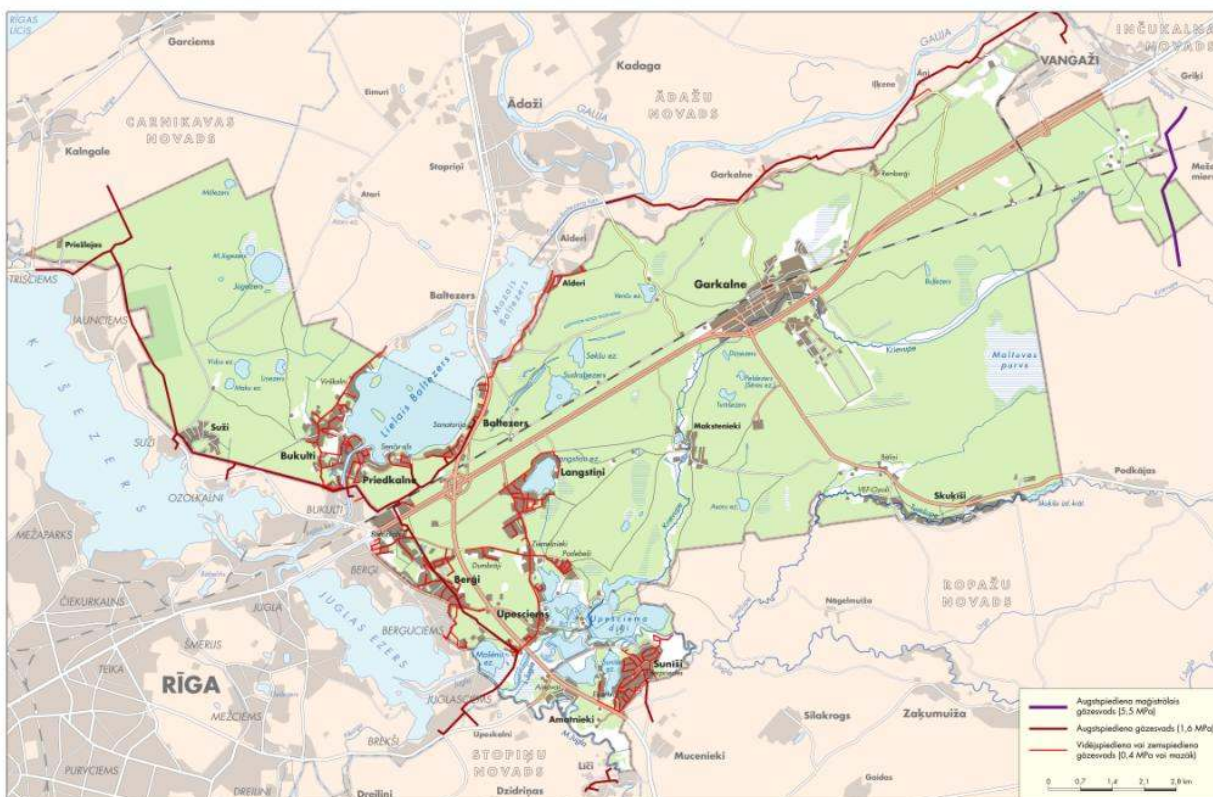
Novada teritorijā kopumā mūsdienu prasībām atbilstoša un videi draudzīga tehniskā infrastruktūra tiek veidota saistībā ar jaunas apbūves attīstību. Šobrīd nepastāv centralizēta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas visās apdzīvotajās vietās

Energoapgāde

Novada teritorijā galvenie energoapgādes avoti ir elektroenerģija un dabas gāze. Vairākām novada apdzīvotām vietām (Garkalne, Makstenieki) nepieciešama gāzes tīklu izbūve un paplašināšana izbūvējot atzarus no esošiem maģistrāliem gāzes vadiem.

9. attēls. Ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli

10. attēls. Gāzes pārvades tīkli

2.2. NOSTĀDNES NOVADA ILGTSPĒJĪGAI ATTĪSTĪBAI

2.2.1. Vispārējais mērķis

Garkalnes novada attīstības vispārējais mērķis ir novada iedzīvotāju labklājība - veselīga, labvēlīga un droša vide dzīvošanai un sociāli un telpiski līdzsvarota attīstība, kas virzīta uz daudzveidīgu, kultūrā un zināšanās balstītu konkurētspējīgu saimniecisko darbību.

2.2.2. Vērtības

Novada attīstība balstās uz vērtībām, kas tiek atzītas par pamatu, uz kura jābalstās turpmākai darbībai, un kas maksimāli efektīvi jāveicina un jāizmanto.

- Izglītoti, zinoši un aktīvi cilvēki veidojuši līdzšinējo novada attīstību un ir galvenā novada vērtība attīstībai nākotnē;
- Neordinārām, radošām idejām apveltītie cilvēki ir atbalstāmi un piesaistāmi jaunu attīstības iespēju radīšanai;
- Novada attīstības priekšnoteikums ir sabiedrības vienotība, tās atbalsts pozitīvai aktivitātei un programmas īstenošanas darbam;
- Novietojums Rīgas pilsētas tuvumā un laba satiksmes infrastruktūra nosaka lielu novada pieejamības potenciālu, kas izmantojams specializētai komerciālai darbībai un loģistikas pakalpojumu sniegšanai, piepilsētas atpūtas un biznesa tūrisma u.c. attīstībai; Attīstīts transporta tīkls - starptautiskie transporta koridori kā reģiona ekonomiskās attīstības asis, Rīgu un Pierīgu savienojošie un iekšējie ceļi kā novada aktīvas funkcionēšanas pamats.
- Pierīgas un mežu – āraiņu, kā arī pieūdeņu novietojuma kombinācija īpaši piesaista mājokļu attīstītājus un iedzīvotājus un ir nozīmīgs attīstības potenciāls; Meži – nozīmīgs ekonomiskais resurss ar milzīgu ekoloģisko un sociālo nozīmi, svarīgs ainavu veidojošais faktors.

2.2.3. Novada attīstības intereses

1- Novada stabila un ilgtspējīga attīstība ir saistīta ar iedzīvotāju skaita un mobilitātes pieaugumu. Pašreiz izaugsmes process notiek Rīgas pilsētas un kaimiņu teritoriju iedzīvotājiem pārceļoties uz dzīvi Garkalnes novadā gan dzīvojot pastāvīgi, gan sezonāli.

2- Garkalnes novadam kā Pierīgas dzīves telpai ir nepieciešamība saglabāt un attīstīt novada teritorijas apdzīvojuma struktūru un infrastruktūru, attīstīt augstu dzīves vides kvalitāti esošajās un jaunās apdzīvotās vietās, nodrošinot transporta, sevišķi sabiedriskā transporta loģistikas pakalpojumus, daudzveidīgu sporta, atpūtas un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumus un infrastruktūru novada iedzīvotājiem un viesiem

3- Garkalnes novadam kā pastāvīgai pašvaldības teritorijai nepieciešams attīstīt daudzveidīgu uzņēmējdarbību novada teritorijā kā iedzīvotāju nodarbinātības un saimnieciskās labklājības būtisku sastāvdaļu.

4- Garkalnes novadam kā Pierīgas teritorijai, kopā ar blakus pašvaldībām ir liels potenciāls komercdarbības un sporta /atpūtas infrastruktūras attīstībai, iespējas attīstīt reģionālas

nozīmes tirdzniecības pakalpojumus Rīgas apvedceļa apkaimē, sporta un atpūtas aktivitātes organizējošo pakalpojumu un to nodrošinošo objektu izbūvi.

5- Dzīves kvalitātes nodrošināšanai un vērtību saglabāšanai nepieciešams cieši sadarboties ar kaimiņu pašvaldībām sociālo pakalpojumu nodrošināšanā, veidojot ciešu sadarbību ar kaimiņu pašvaldību teritoriju iedzīvotājiem un uzņēmējiem komercpakalpojumu attīstībā. Un sevišķi sadarbība nepieciešama pieūdeņu telpu, pazemes ūdeņu, kā arī mežu apsaimniekošanā.

2.3. PERSPEKTĪVA

2.3.1. Vīzija

Novads 2030. GADĀ:

- Ilgtspējīgas attīstības teritorija ar piepilsētai raksturīgām iezīmēm;
- Sociāli vienota, droša un kvalitatīva dzīves un darba vide;
- Saimnieciski aktīva, atvērta, ar atbilstošu infrastruktūru nodrošināta vide investīcijām;
- Teritorija ar modernu sociālo, komerciālo pakalpojumu saimniecības infrastruktūru;
- Spēcīgi uz jaunu tehnoloģiju izmantošanu balstīto un arī tradicionālo nozaru uzņēmumu attīstība, kas funkcionāli saistīti ar citiem uzņēmumiem ārpus novada teritorijas;
- Pilda Rīgas piepilsētas teritorijas funkcijas – ar specializētu saimniecības attīstību, un piesaistot apmeklētājus atpūtai un sportam, kultūras aktivitātēm – valsts un galvaspilsētas piepilsētas sporta / atpūtas centrs.

2.3.2. Novada attīstības stratēģiskie virzieni (prioritātes)

Lai panāktu sekmīgu attīstību, ir nepieciešams risināt vairākus prioritāros attīstības jautājumus:

1 - Cilvēkresursu attīstība:

- labas izglītības attīstība - cilvēku potenciāla veicināšana, nodrošinot pieejamu un augsti kvalitatīvu visu līmeņu skolas izglītību, paplašināt tālākizglītības iespējas, augsti kvalificēta darbaspēka piesaisti darbam novadā,
- atbalstīt jaunu ģimeņu veidošanos un dabisko pieaugumu veicinošu apstākļu attīstību,
- attīstīt vietējo identitāti un īpaši atbalstīt radošo aktivitāti,
- saimnieciski efektīvas, sociāli orientētas pārvaldes attīstība un sabiedrības aktivitātes / līdzdalības veicināšana.

2 - Sakoptas, drošas un veselīgas dzīvesvides veidošana:

- sekmēt esošo mājokļu kvalitātes paaugstināšanu (modernizēšanu), un jaunu pieejamu un kvalitatīvu mājokļu būvniecību un apsaimniekošanu vienotā apdzīvojuma tīklā,
- nodrošināt sabiedrisko kārtību, līdz ar sabiedrisko vietu sakopšanu un labiekārtošanu,
- sekmēt apdzīvojuma funkcionālo daudzveidošanos (pakalpojumu un mājokļu veidi),
- veicināt apdzīvojuma un satiksmes telpiski līdzsvarotu attīstību,

3 - Saimnieciskā attīstība:

- veidot labvēlīgu vidi uzņēmējdarbībai tradicionālajās un īpaši – perspektīvajās jomās – uz zināšanām balstītu uzņēmumu un to sadarbības tīklu attīstībai,

- atbalstīt uz zināšanām balstītu modernu tehnoloģiju un inovāciju piesaisti - specializētam un inovatīvam ražošanas un pārstrādes biznesam, kas orientēts uz produkciju ar augstu pievienoto vērtību,
- nodrošināt novada kā piepilsētas teritorijas attīstību pakalpojuma centru tīklā aktīvajai atpūtai.

4 - Ilgtspējīga / telpiskā attīstība:

- veidot novada ilgtspējīgu attīstību labi organizētā, resursus taupošā, to vairojošā savstarpēji koordinētā darbībā,
- atbalstīt daudzveidīgu, videi draudzīgu mājokļu izbūvi un ražošanu,
- paaugstināt sadarbības efektivitāti starp iedzīvotājiem, pašvaldības institūcijām un uzņēmējiem,
- izveidot kvalitatīvu ceļu, sakaru un informācijas tehnoloģiju, enerģijas un vides infrastruktūru,
- attīstīt ilgtspējīgu, ar Rīgas pilsētu un kaimiņu pašvaldību teritorijām saskaņotu daudzveidīgu daudzcentru apdzīvojuma sistēmu,
- nodrošināt kvalitatīvu un pievilcīgu Rīgas piepilsētas lauku vides un pieūdeņu ainavu attīstību.

2.3.3. Garkalnes novada attīstības mērķi un uzdevumi

MĒRĶIS 1 - NOVADA TERITORIJA - LĪDZSVAROTA UN PIEVILCĪGA DZĪVES TELPA UZDEVUMI

- *Dabas un ainaviskās pamatnes (iekšzemes kāpu kompleksi, meži, ezeri, upītes un to krasti) saglabāšana un kopšana*
- *Kvalitatīvas dzīves vides nepārtraukta plānošana*
- *Ieguldījumu piesaiste kvalitatīva dzīvojamā fonda attīstībai, t.sk. esošo mājokļu fonda kvalitātes uzlabošanai*
- *Sabiedrisko vietu labiekārtošana*
- *Novada iedzīvotāju sociālās un veselības aprūpes infrastruktūras paplašināšana un izbūve*
- *Jaunu pieejamu un kvalitatīvu mājokļu skaita palielināšana (jaunu ieguldījumu un iedzīvotāju piesaiste)*

MĒRĶIS 2 - SPĒCĪGA KOPIENA UN IEINTERESĒTA, AKTĪVA IEDZĪVOTĀJU LĪDZDALĪBA UZDEVUMI

- *Izglītības un kultūras dzīves infrastruktūras pilnveidošana (novada iedzīvotāju sporta, kultūras un atpūtas infrastruktūras paplašināšana un izbūve)*
- *Kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšana, saglabāšana un kopšana*
- *Novada nozīmes kultūras pasākumu rīkošana*
- *Tradīciju veidošana un pievilcīga novada tēla veicināšana*
- *Novada attīstības (kultūras, ekonomiskās, sociālās un vides) koordinācija*
- *Kultūras un sporta darba organizatoriskās un materiāli tehniskās bāzes attīstīšana*
- *Pastāvīgu kopējo sabiedrisko, kultūras sporta pasākumu norises (tradīciju) attīstīšana*

**MĒRKIS 3 - AKTĪVA UN DAUDZVEIDĪGA SAIMNIECISKĀ DARBĪBA UN DARBA VIETAS
UZDEVUMI**

- *Atbalsts specializētai ražošanai un daudzveidīgai tūrisma attīstībai (darba vietu skaita un daudzveidības paaugstināšana novada teritorijā)*
- *Veicināt ražošanas attīstību, īpaši augstās tehnoloģijas izmantojošo ražotņu izvietojumu novada teritorijā*
- *Atbalsts uzņēmējdarbības aktivitātei pakalpojumu sektorā - pakalpojumu servisa radīšanai (sabiedriskā ēdināšana, izklaides un atpūtas vietas, viesu nami, informācija u.c.)*

**MĒRKIS 4 - ĒRTA SASNIEDZAMĪBA UN PIEVILCĪGA UZTURĒŠANĀS NOVADĀ / "PIEPILSĒTAS PAKALPOJUMU
MEZGLU" ATTĪSTĪBA (TRANSPORTS, APMEŠANĀS, INFORMĀCIJA) /
UZDEVUMI**

- *Kvalitatīvas, ar specifisku pakalpojumu sniegšanu saistītas infrastruktūras attīstības veicināšana*
- *Sabiedriskā transporta tīkla attīstība un sasaiste ar kaimiņu teritorijām pašvaldības kompetences ietvaros*
- *Ieguldījumu piesaiste sabiedriskās satiksmes infrastruktūras attīstībai (pieejamībai visā novadā)*
- *Novada informācijas uzturēšana un marketinga pasākumi*

**MĒRKIS 5 - UZŅĒMUMU UN PAŠVALDĪBAS SADARBĪBA IZGLĪTĪBAS, RAŽOŠANAS UN PAKALPOJUMU SASAISTĒ.
KVALITĀTĪVA UN EFEKTĪVA INFRASTRUKTŪRA
UZDEVUMI**

- *Atbalsts uzņēmējdarbības vides pilnveidošanai – ieguldījumi infrastruktūras attīstībai informācijas, sadzīves pakalpojumu, rekreācijas, kultūras un sporta jomā.*
- *Izglītības iestāžu ēku un to inženiertehniskā aprīkojuma modernizācija, kā arī jaunu izglītības iestāžu būvniecība*
- *Novada autoceļu uzlabošana, rekonstrukcija un apsaimniekošana*
- *Inženiertehniskās un vides infrastruktūras (t.sk. hidrotehniskās sistēmas) sakārtošana un uzlabošana*

**MĒRKIS 6 - ATTĪSTĪTA ATPŪTAS INFRASTRUKTŪRA
UZDEVUMI**

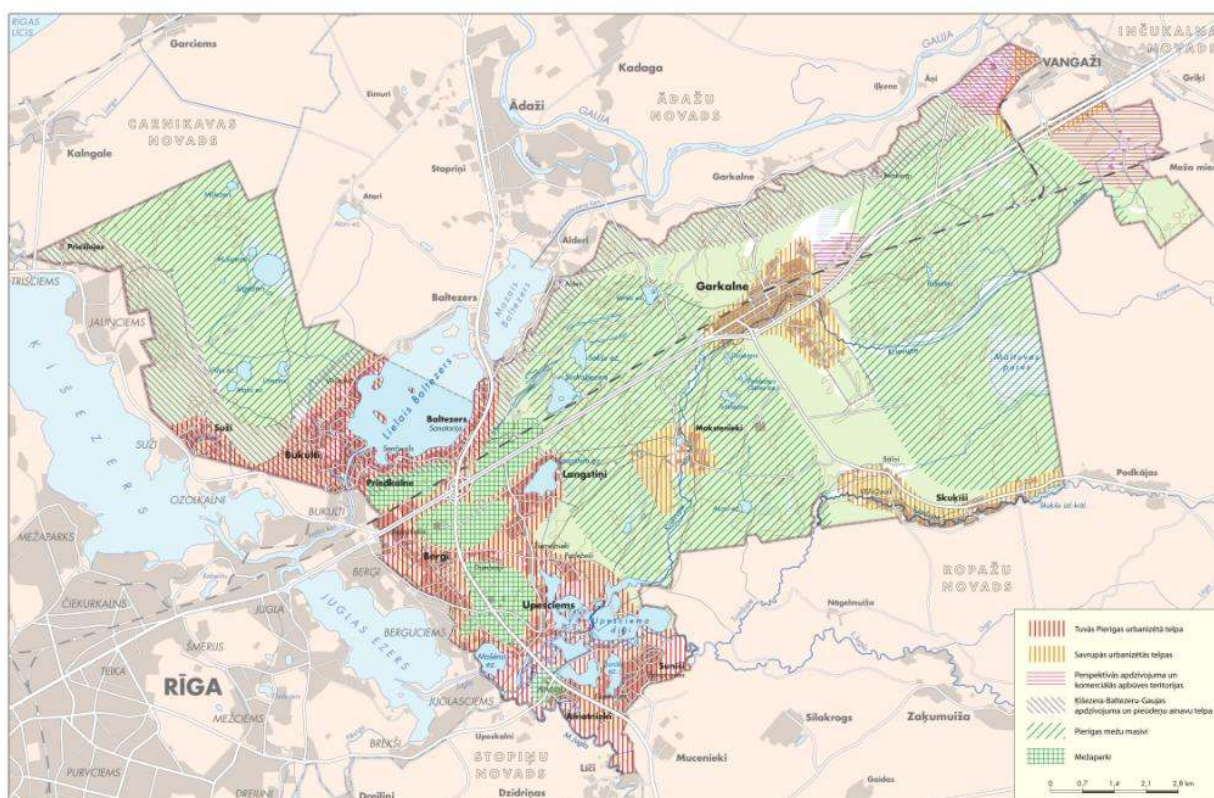
- *Apmešanās un atpūtas vietu un taku tīkla attīstīšana novada teritorijā*
- *Veloceliņu tīkla attīstīšana novadā*
- *Atpūtas un brīvā laika pakalpojumu uzturēšana vietējai dzīvei, atpūtnieku un ceļotāju piesaistei*
- *Kultūras, vēstures un ainaviski vērtīgu vietu iezīmēšana „dabā” (informācija un ainavas veidošana)*
- *Aktīvās atpūtas, sporta un tūrisma infrastruktūras plānošana un izbūve*

2.3.4. Telpiskās struktūras attīstība

Novada perspektīvā telpiskā struktūra

Novada perspektīvā telpiskā struktūra ir savstarpēji funkcionāli saistītu komplekso telpas vienību kopums, kur katrai no tām paredzams galvenais telpas izmantošanas un attīstības virziens (detalizācija ietverama teritorijas plānojumā, apbūves noteikumu sadaļā).

1. Tuvās Pierīgas urbanizētā telpa (*Suži – Bukulti – Priedkalne – Baltezers – Baložkalns – Langstiņi – Berģi – Upesciems – Suniši*)
2. Pierīgas mežu masīvi (*Jaunciema, Makstenieku, Krievupes meži*)
Ķīšezera – Baltezeru – Gaujas apdzīvojuma un pieūdeņu ainavu telpa
3. Savrupās urbanizētās telpas (*Garkalnes, Makstenieku, Skuķīšu ciemi un to apkaimes*)
4. Perspektīvās apdzīvojuma un komerciālās apbūves teritorijas (DR no Vangažiem, ZA no Garkalnes)
5. Mežaparki

11. attēls. Novada perspektīvā telpiskā struktūra

Apdzīvojuma telpiskās struktūras attīstība

Attīstības stratēģija paredz apdzīvojuma telpiskās struktūras attīstības virzienus, veicinot (1) līdzsvarotas pašvaldības sociāli ekonomisko attīstību, (2) dzīves kvalitātes uzlabošanu, (3) vides resursu un dabas aizsardzības atbildīgu vadīšanu un (4) zemes racionālu izmantošanu.

Apdzīvojuma telpiskās struktūras tīkla veidošanos vistiešāk ietekmē galvenās transporta/cita veida saiknes nodrošinošās infrastruktūras un nozīmīgāko apdzīvoto vietu - potenciālo *dzīves un attīstības centru*, savstarpējais izvietojums.

Garkalnes novada apdzīvojuma telpiskās struktūras nozīmīgākie elementi ir teritoriju šķērsojošās savstarpēji perpendikulārās valsts nozīmīgākās transporta maģistrāles (ceļu Rīga-Veclaicene un Via Baltica atbilstošie posmi) un pie tām izvietotās apdzīvotās vietas. Gan maģistrālo ceļu trases, gan daļa apdzīvoto vietu veidojušās ilgstoši un jau pirms stratēģijas izstrādes uzsākšanas novadā veic satiksmes artēriju, apkalpes centru un telpiski organizējošo elementu funkciju.

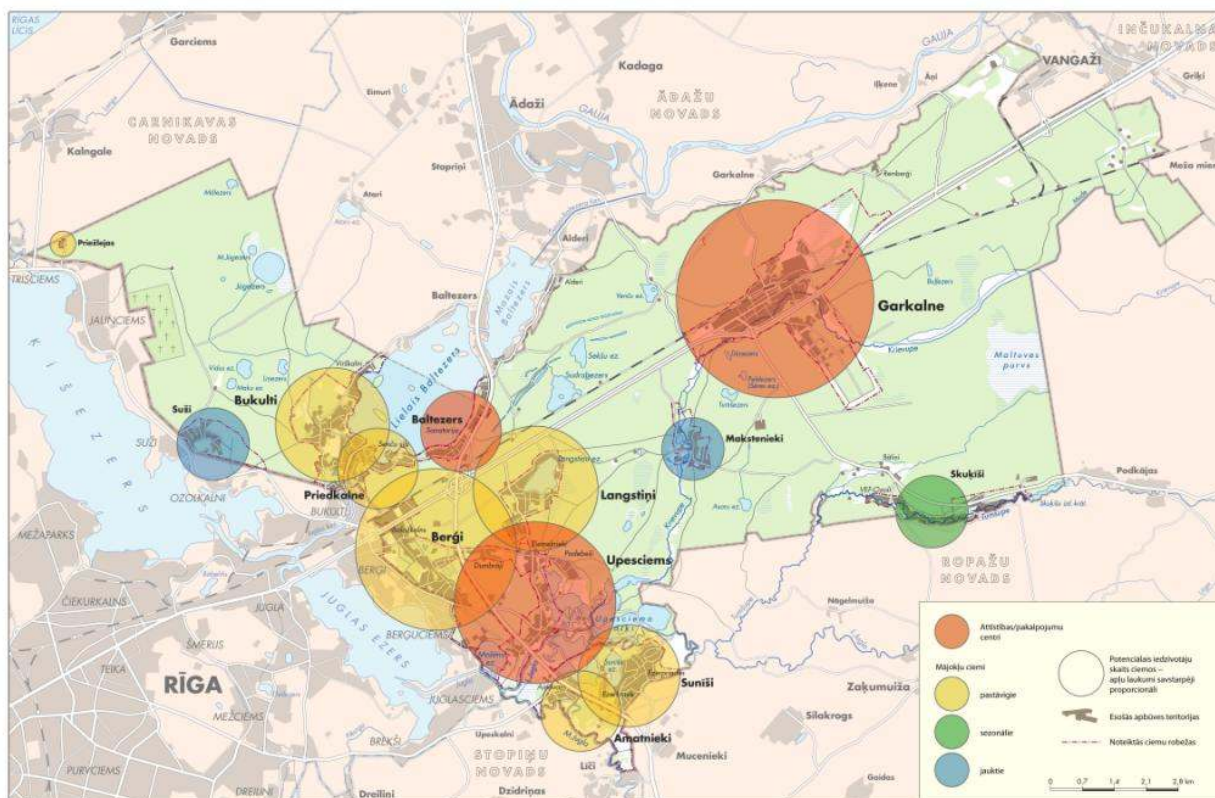
Attīstības stratēģija ieteic:

- Izmantot Garkalnes ciema centrveidojošo potenciālu, ievērojot pēctecības un resursu racionālas izmantošanas principu.
- Novada apdzīvojuma perspektīvo telpisko struktūru veidot izmantojot kā to tīkla galvenos elementus abas valsts nozīmes automaģistrāles (satiksmes/komunikāciju koridorus) un trīs aktīvākos un lielākos ciemus – Garkalni, Upesciemu, Baltezeru, attīstot tur pakalpojumus un, pēc iespējas, arī darba vietas. Tas radītu iespējas:
  - veicināt izvēlēto attīstības centru ietekmes izplatību visā novada teritorijā,
  - vairot novada mēroga attīstības pasākumu atbalstam/virzīšanai pietiekamu „kritiskā masu” attīstības centros,
  - izmantot visu triju vēsturiski veidojošos centru potenciālu,
  - iekļaut tagadējo administratīvo centru (pārvaldes ēka + kultūras nams) perspektīvajā telpiskajā struktūrā,
  - nodrošināt ekoloģiskās situācijas nepasliktināšanos,
  - veicināt dzīves vides kvalitātes atšķirību izlīdzināšanos Garkalnes novada teritorijā.

4. tabula. Ieteicamais apdzīvoto vietu ranžējums

Nosaukums	Prognozētais iedzīvotāju skaits 2020	Ciema rangs	Galvenās funkcijas
Amatnieki	500	Vietējas nozīmes	Iedzīvotāju izmitināšana
Baltezers	500	Novada nozīmes attīstības centrs	Rehabilitācija, rekreācija, darba vietas, iedzīvotāju izmitināšana, sociālie, izglītības, medicīnas un komercpakalpojumi
Berģi	2000	Vietējas nozīmes	Iedzīvotāju izmitināšana, komercpakalpojumi
Bukulti	1000	Vietējas nozīmes	Iedzīvotāju izmitināšana
Garkalne	3000	Novada nozīmes attīstības centrs	Iedzīvotāju izmitināšana, darba vietas, sociālie, izglītības, medicīnas un komercpakalpojumi
Langstiņi	1200	Vietējas nozīmes	Iedzīvotāju izmitināšana
Makstenieki	300	Sezonas apdzīvota vieta	Iedzīvotāju izmitināšana
Priedkalne	500	Vietējas nozīmes	Iedzīvotāju izmitināšana
Priežlejas	50	Vietējas nozīmes	Iedzīvotāju izmitināšana
Skuķīši	400	Sezonas apdzīvota vieta	Rekreācija
Sunīši	800	Vietējas nozīmes	Iedzīvotāju izmitināšana
Suži	400	Sezonas apdzīvota vieta	Iedzīvotāju izmitināšana
Upesciems	2000	Novada nozīmes attīstības centrs	Iedzīvotāju izmitināšana, darba vietas, sociālie, izglītības, sporta un komercpakalpojumi

Avoti: novada veidošanas stratēģija – prognozētais iedz. skaits

12. attēls. Perspektīvā / ieteicamā ciemu un attīstības centru struktūra

Apdzīvojamā telpiskās struktūras attīstības virzieni

- Attīstīt novada apdzīvojamā struktūru kā Pierīgas policentrisku struktūru
- Veidot apdzīvojamā attīstības politiku ņemot vērā Rīgas pilsētas intereses un attīstību.
- Racionāli izmantot priekšrocības, ko dod Rīgas pilsētas tuvums, tās ātrā sasniedzamība, sociālekonomiskās vides dinamiskums un augstais pieprasījums pēc mājokļiem, vienlaikus saglabājot ainavas, dabas teritorijas, pieeju ūdeņiem, kas ir galvenais faktors dzīves vietas izvēlei.
- Integrēt apdzīvotās vietas kopējā funkcionālā tīklā, kas balstīts uz attīstības centriem, kā arī uz savstarpēju sadarbību un papildinātību.
- Nodrošināt novada apdzīvotajās vietās - pilsētās un ciemos, pievilcīgu vidi gan iedzīvotājiem, gan investoriem, mazināt telpiskās un dzīves līmeņa atšķirības.
- Veicināt esošo ciemu attīstību un dzīvotspēju, koncentrēt tur ekonomiskās aktivitātes, kvalitatīvus mājokļus un pakalpojumus, maksimāli efektīvi izmantojot teritoriju un resursus.
- Ierobežot jaunas izklaidētas dzīvojamās apbūves teritoriju veidošanu ārpus ciemiem, veicinot ciemu dzīvotspējas paaugstināšanu, uzlabojot tur pieeju pakalpojumiem, inženierkomunikācijām, sabiedriskajam transportam.
- Ierobežot nepārtrauktas lineāras apbūves attīstīšanu gar maģistrāliem ceļiem, kas var veicināt nelabvēlīgas dzīves vides veidošanos piegulošajos ciemos un pasliktinās ekoloģisko situāciju apkārtējās teritorijās.
- Attīstīt ciemu iedzīvotājiem daudzveidīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas dzīvesvietas tuvumā.

- Novada ciemos, lai nodrošinātu ilgtspējīgu vides kvalitāti ir jāiekārto
  - centralizēta ūdens apgāde
  - centralizēta ūdens novade (kanalizācija)
  - jāsakārto ielu tīkls, ranžējot ielas pēc to nozīmes satiksmes plūsmas organizēšanā un izveidojot atbilstošus ielu profilus
  - jāuzlabo ielu segums

- Novada teritorijā, lai paaugstinātu/nodrošinātu dzīves vides pievilcību iedzīvotāji jānodrošina ar sociālajiem pakalpojumiem atbilstoši pieprasījumam, tostarp
  - vietām pirmskolas iestādēs
  - vietām skolās visos pamat- un vidējās izglītības līmeņos
  - ērti sasniedzamām pirmējās apkalpes medicīnas iestādēm (ģimenes ārstu praksēm) ar pietiekamu kapacitāti
  - ērti izmantot/pieņemt daudzveidīgām sociālās aprūpes iestādēm (dienas centri, vasaras nometnes skolēniem, sociālās mājas, pansionāti u.tml.)
  - iespēju ērti izmantot/pieņemt daudzveidīgiem kultūras/izglītojošiem un izklaides pasākumiem (literāri un mākslinieciski sarīkojumi, lekcijas, teātru izrādes, koncerti, pašdarbības pulciņi, ansambļi, kori, izstādes u.tml., atpūtas vakari dažādām paaudzēm) kā arī sporta laukumiem, stadioniem, labiekārtotām peldvietām, treniņu un sacensību telpām.

Ainavu telpu attīstība (mežu, lauku ūdeni telpu apsaimniekošana)

Ainavu telpu attīstības virzieni

- Veicināt dažādotu lauku teritoriju attīstību, kas balstīta uz vietējo potenciālu un resursiem. Atbalstīt ilgtspējīgu lauksaimniecības un mežsaimniecības zemju racionālu un daudzveidīgu izmantošanu.
- Paredzēt ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu un apsaimniekošanu, aizsargāt vērtīgās ainavas, novērst piesārņojuma un erozijas riskus.
- Nodrošināt saprātīgu un ilgtspējīgu ūdens resursu aizsargāšanu un izmantošanu; ūdenstilpju apsaimniekošanas plānu izstrādi.
- Nodrošināt dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, aizsardzību un attīstību, saglabāt un uzturēt visas vēsturiski, estētiski un ekoloģiski nozīmīgās vietas un ainavas.
- Dabas un kultūras mantojuma vietas izmantot to kā attīstības potenciālu videi draudzīga tūrisma attīstībai.
- Saglabāt nesadalītas un neapbūvētas lielās, vērtīgās mežu zemes ekstensīvas apbūves vajadzībām.
- Veicināt mežu saglabāšanu un izmantošanu iedzīvotāju rekreācijas vajadzībām.
- Nodrošināt atvērta telpā pietiekošas publiski pieejamas teritorijas iedzīvotāju rekreācijai, uzlabot vides kvalitāti atpūtas zonās un nodrošināt pieejamību ūdeņiem.

Satiksmes un infrastruktūras attīstība

Lai nodrošinātu kvalitatīvu un ātru sasniedzamību ar sabiedrisko transportu, novadam ir iekļaujams kopējā rajona sabiedriskā transporta sistēmā.

Visā novadā ir jāveido ar Rīgu vienota, savstarpēji integrēta sabiedriskā transporta sistēma. Tā tiks veidota saistībā ar vēlamo apdzīvojuma struktūru. Kvalitatīvam sabiedriskajam transportam ir jānodrošina novada iedzīvotāju iespējas pēc iespējas īsākā laikā sasniegt gan savas dzīves un darba vietas, gan novada teritorijā, gan arī Rīgā.

Stratēģija nosaka, ka sabiedriskā transporta maršrutos ir jānodrošina visu novada ciemu sasniedzamība ne retāk kā 3 reisi dienā (katrā virzienā) ar aprēķinu, lai maksimālais attālums kājāmgājējiem līdz sabiedriskajam transportam nepārsniegtu 3 km.

Stratēģija atbalsta Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta koncepciju un autonovietņu „Park & Ride” izvietojumu pie pilsētas robežas, kā arī tramvaja maršrutu pagarināšanu.

Kvalitatīvi sakari, komunikāciju iespējas un pieeja informācijai nosaka gan investīciju un uzņēmējdarbības iespējas, gan iedzīvotāju piesaisti un noturību. Lai paaugstinātu novada dzīves vides kvalitāti un konkurētspēju, ir jānodrošina augoša komunikāciju un informācijas pakalpojumu kvalitāte un to pieejamība visā novada teritorijā. Telpiskās attīstības stratēģija paredz veidot mūsdienu prasībām atbilstošu informācijas sistēmu, nodrošinot augstas kvalitātes infrastruktūru – telekomunikāciju un datu pārraides tīklu attīstību visā novada teritorijā.

Satiksmes un infrastruktūras attīstības virzieni

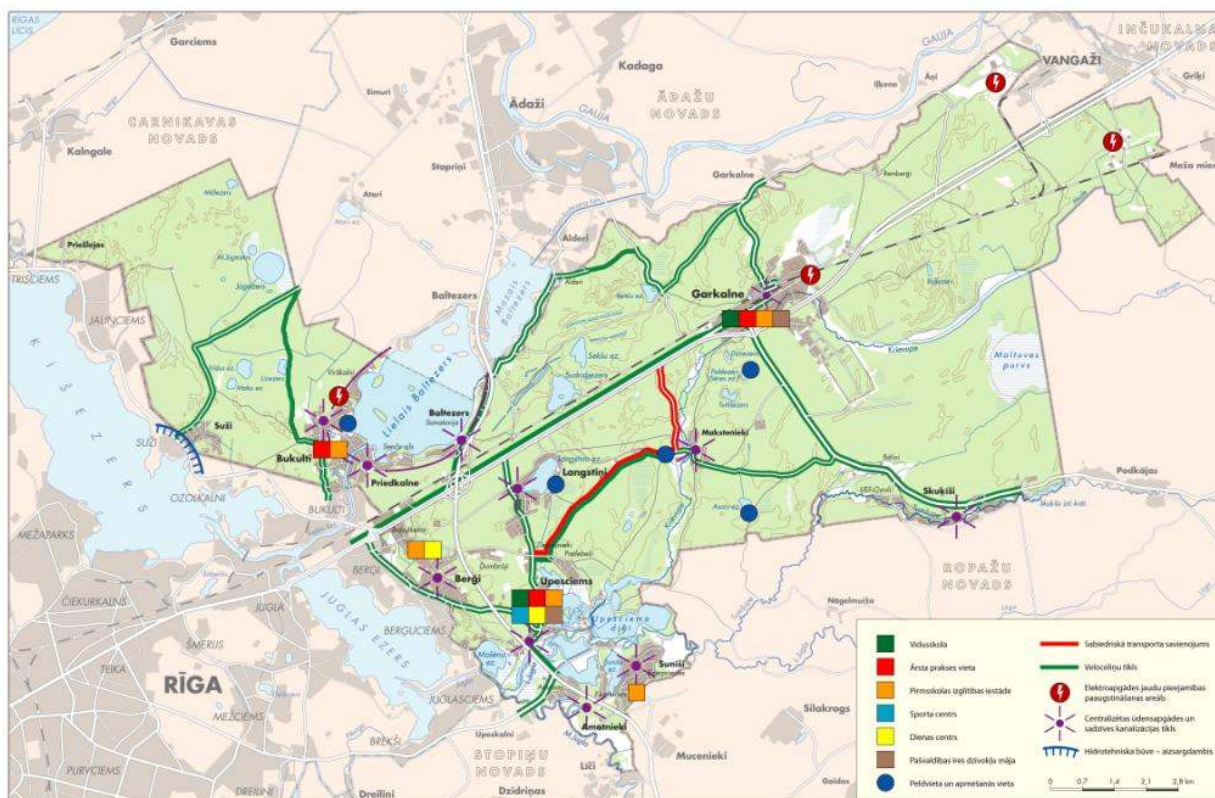
- Nodrošināt efektīvas un ilgtspējīgas saites starp visiem novada ciemiem, attīstīt novada iekšējo ceļu tīklu, lai nodrošinātu visu apdzīvoto vietu sasniedzamību. Attīstīt efektīvu, vienotu ar Rīgu sabiedriskā transporta sistēmu, integrējot dažādus transporta veidus, uzlabot sabiedriskā transporta pakalpojumu līmeni. Novada teritorijā, lai paaugstinātu/nodrošinātu ciemu un citu apdzīvoto vietu savstarpējo un Rīgas sasniedzamību
  - *pārskatīt novada iekšējo ceļu tīklu un tā saistību ar karkasa ceļiem*
  - *uzlabot perspektīvo ceļu segumu*
  - *attīstīt publiskā transporta pakalpojumus starp ciemiem un starp ciemiem un Rīgu.*
- Veicināt sabiedriskā transporta pakalpojumu un loģistikas attīstību. Attīstīt Pierīgas, reģiona nozīmes apkāpes infrastruktūras objektus ap valsts nozīmes ceļiem.
- Plānot perspektīvās transporta plūsmas, izvēloties optimālākos telpiskos risinājumus, paredzēt jaunus apvedceļus, satiksmes pārvadus un drošu krustojumu izbūvi.
- Uzlabot pieeju pakalpojumiem, informācijai, sakariem un darbavietām, veidojot mūsdienu prasībām atbilstošas informācijas sistēmas un augstas kvalitātes infrastruktūru – telekomunikācijas un datu pārraides tīklus. Nodrošināt līdzvērtīgu pieeju informācijas un telekomunikāciju pakalpojumiem visā rajona teritorijā.
- Veidot novadā videi draudzīgu infrastruktūru un veicināt efektīvas, ilgtspējīgas energoapgādes radīšanu. Veidot novadā videi draudzīgu enerģijas apgādes / patēriņa infrastruktūru un veicināt efektīvas, ilgtspējīgas energoapgādes radīšanu. Paredzēt arī alternatīvo enerģijas avotu – vēja, ūdens, saules enerģijas, vietējo atjaunojamo energoresursu – koksnes atkritumu, salmu, biogāzes u.c. izmantošanu.
- Uzlabot ūdens apgādes un atkritumu apsaimniekošanas sistēmas, nodrošināt iedzīvotājiem augsti kvalitatīvus vides infrastruktūras pakalpojumus. Attīstīt dalītās atkritumu savākšanas sistēmas.

- Lai samazinātu gaisa piesārņojumu un taupītu energoresursus, pilsētās un lielākajos lauku centros ir jāatrod optimālākie centralizētas siltumapgādes risinājumi.

Attīstības vietas un teritorijas

Lai īstenotu novada telpiskās attīstības priekšlikumus, tiek izdalītas vietas / objekti un teritorijas daļas, kas ataino prioritāro – novada tuvā un vidējā termiņā nepieciešamo risinājumu lokalizāciju. Tie ir objekti un vietas, kuros prioritāri paredzama projektu izstrāde, piesaistot nepieciešamos investīciju resursus (12. attēls):

- Vidusskolas (*Garkalne, Upesciems*)
- Ārstu prakses vietas (*Berģi – Upesciems, Bukulti, Garkalne*)
- Bērnudārzi (*Berģi – Upesciems, Baltezers*)
- Sporta centrs (*Upesciems*)
- Dienas centri (*Upesciems, Berģi*)
- Pašvaldības ģres dzīvokļu mājas (*Garkalne*)

- Peldvietas
- Novada iekšējo ceļu tīkla posmi /.../
- Sabiedriskā transporta savienojumi (*Bukulti – Sunīši*)
- Novada veloceļu tīkls

- Elektroapgādes jaudu pieejamības paaugstināšanas areāli (*Garkalne, Vangažu apkaime, Bukulti*)
- Centralizēta ūdens apgādes un kanalizācijas tīkli (*visi ciemi, teritorijas ap abiem Baltezeriem*)
- Hidrotehniskās būves (*aizsargdambis Sužos*)

13. attēls. Attīstības (projektu) vietas un teritorijas

3. TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA UN PĀRRAUDZĪBA

Priekšnosacījumi

Telpiskās attīstības stratēģijas īstenošana ir paredzēta atbilstoši noteiktajiem novada attīstības stratēģiskajiem virzieniem (prioritātēm) un mērķiem, kā arī noteiktiem uzdevumiem, veicot konkrētus pasākumus (rīcības), kas ir konkrēti definējamas Novada attīstības programmā darbībai tuvākajos 3-4 gados, un šajā periodā nodrošināmas ar pašvaldības un partneru resursiem.

Attīstības stratēģijas īstenošana ir iespējama apvienojot pašvaldības resursus un efektīvi sadarbojoties savā starpā, sadarbojoties ar valsts institūcijām un citām pašvaldībām, ar nevalstisko sektoru un uzņēmējiem. Sekmīgi īstenojot šo stratēģiju, Garkalnes novads kļūs ilgtspējīgas attīstības un konkurētspējīga teritorija ar līdzsvaroti attīstītu kvalitatīvu dzīves vidi.

Kārtība

Telpiskās attīstības stratēģijas ievērošanas pārraudzība ir Garkalnes novada domes kompetencē. Garkalnes novada Telpiskās attīstības stratēģijas ievērošanas uzraudzību Garkalnes novada domes uzdevumā nodrošina Attīstības komiteja vai cita līdzvērtīgas kompetences institūcija.

Lai nodrošinātu regulāru Telpiskās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzību, Garkalnes novada domes attīstības komiteja katru gadu vai reizi 4 gados līdz septembrim sagatavo Pārskatu (ziņojumu) par novada Telpiskās attīstības stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanu.

Pārskatā ietilpst: Telpiskās attīstības stratēģijas ietekmes un Attīstības programmas pasākumu īstenošanas izvērtējums;

- Ieteikumi par nepieciešamajām izmaiņām Telpiskās attīstības stratēģijā un Attīstības programmas sadaļā „Rīcības”.

- Ieteikumi novada budžeta veidošanai, lai nodrošinātu plānoto pasākumu īstenošanu, priekšlikumus par uzdevumiem un nepieciešamajām rīcībām Teritorijas plānojuma īstenošanai.

Garkalnes novada dome apstiprina uzdevumus Telpiskās attīstības stratēģijas īstenošanai un rīcības Attīstības programmas īstenošanai nākošajam uzraudzības periodam.